

**Szczegółowe wymagania przedmiotowego oceniania z przedmiotu „Historia”
dla liceum ogólnokształcącego i technikum**

Klasa 1

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
1. Historia jako nauka	Uczeń: - formułuje definicję historii - wymienia rodzaje źródeł historycznych	Uczeń: - wymienia rodzaje źródeł historycznych i podaje przykłady źródeł każdego rodzaju - przedstawia periodyzację dziejów	Uczeń: - wyjaśnia problemy, jakie mogą się pojawić przy podziale dziejów - wyjaśnia rolę archeologii	Uczeń: - wyjaśnia pojęcie: historiografia - wymienia nauki pomocnicze historii i przedstawia, czym się zajmują	Uczeń: - wyjaśnia, jakie korzyści i trudności wiążą się z poszukiwaniem informacji z historii w internecie - na dowolnym przykładzie pokazuje, czego możemy się dowiedzieć ze źródła ikonograficznego
I. PRADZIEJE I HISTORIA STAROŻYTNEGO WSCHODU					
* 2. Rewolucja neolityczna	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Żyznego Półksiężyca - wyjaśnia, na czym polega przejście z koczowniczego na	Uczeń: - przedstawia, jak żyli ludzie w paleolicie, a jak w neolicie, używając nazw tych epok - umiejscawia w czasie rewolucję neolityczną	Uczeń: - posługuje się poprawnie terminem: rewolucja neolityczna - wymienia przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej	Uczeń: dzieli przyczyny i skutki rewolucji neolitycznej na społeczne, gospodarcze i kulturalne	Uczeń: przedstawia przykładowe budowle megalityczne i hipotezy z nimi związane

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	osiadły tryb życia, i umiejscawia je w czasie	i dostrzega, że jest to proces długotrwały		- wskazuje na mapie najstarsze miasta i zna czas ich powstania - charakteryzuje warunki naturalne miejsc, gdzie powstały najstarsze miasta (Jerycho i Çatalhöyük)	
3. Cywilizacje starożytnej Mezopotamii	Uczeń: - pokazuje na mapie tereny Mezopotamii i przykładowe miasta sumeryjskie (Ur, Uruk) - rozumie i poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, pismo klinowe, kodeks Hammurabiego	Uczeń: - wymienia różne cywilizacje, które istniały w rejonie Mezopotamii (sumeryjską, babilońską) w kolejności chronologicznej - charakteryzuje religię mieszkańców Mezopotamii	Uczeń: - wymienia osiągnięcia cywilizacji sumeryjskiej - charakteryzuje ustrój państw cywilizacji starożytnej Mezopotamii - formułuje zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego	Uczeń: - umiejscawia w czasie i przestrzeni imperium Sargona Wielkiego - formułuje i nazywa zasadę prawną zawartą w kodeksie Hammurabiego - wyjaśnia, na czym polegał system pałacowy - porównuje osiągnięcia cywilizacji starożytnej Mezopotamii - poprawnie posługuje się terminami: system irygacyjny, politeizm, ziggurat, pismo klinowe	Uczeń: - wyjaśnia, do czego może być źródłem dziewiętnastowieczna wizja miasta Nimrud zamieszczona w podręczniku - wymienia inne niż w podręczniku osiągnięcia kultury sumeryjskiej i babilońskiej

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
4. Starożytny Egipt	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny starożytnego Egiptu • wie, kim był faraon • wymienia przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia strukturę społeczną w starożytnym Egipcie • wymienia uprawnienia faraona • wymienia przykładowe osiągnięcia kultury egipskiej, w tym pismo • charakteryzuje gospodarkę egipską	Uczeń: • charakteryzuje pozycję poszczególnych grup społecznych w państwie faraonów • przedstawia osiągnięcia kultury egipskiej • charakteryzuje religię egipską • przedstawia cechy sztuki egipskiej • zna atrybuty przykładowych bogów egipskich	Uczeń: • przedstawia związki między religią, sztuką a władzą w starożytnym Egipcie (np. mumifikacja, piramidy, faraon jako syn boga) • wyjaśnia, dlaczego w Egipcie kapłani mieli wysoką pozycję • zna symbole władzy faraona i rozpoznaje wizerunki niektórych bogów egipskich	Uczeń: • wyjaśnia pojęcie: monarchia despotyczna • porównuje monarchów despotycznych Mezopotamii z faraonem (na podstawie samodzielnie zebranych informacji)
5. Dzieje i religia starożytnego Izraela	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Palestyny • wymienia zasady judaizmu • posługuje się terminami: judaizm, Tora, Arka Przymierza	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z Mojżeszem, Dawidem i Salomonem • posługuje się terminami: mesjasz, prorok, monoteizm, Talmud	Uczeń: • przedstawia biblijne dzieje Izraela związane z postacią Abrahama i niewolą babilońską • posługuje się terminami: rabin, menora, synagoga, świątynia	Uczeń: • wymienia symbole ważne dla judaizmu i wyjaśnia ich rolę • wyjaśnia różnicę między świątynią a synagogą • posługuje się poprawnie terminem: diaspora	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego przez stulecia Żydzi żyli w diasporze

* 6. Starożytne Indie i Chiny	Uczeń:	Uczeń: • przedstawia podział społeczeństwa	Uczeń: • charakteryzuje cywilizację Indusu	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia, co z kultury i religii starożytnych
--------------------------------------	---------------	---	---	---------------	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• pokazuje na mapie tereny cywilizacji starożytnych Indii i Chin • przedstawia podstawowe zasady hinduizmu, buddyzmu i konfucjanizmu	starożytnych Indii, posługując się terminem kasta • wymienia przykładowe osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• porównuje hinduizm z buddyzmem • wymienia osiągnięcia cywilizacji chińskiej	• przedstawia sytuację polityczną w starożytnych Chinach • wyjaśnia związki konfucjanizmu z funkcjonowaniem państwa • wymienia dorobek piśmienniczy starożytnych Indii	Indii i Chin przetrwało do dnia dzisiejszego
II. ŚWIAT STAROŻYTNYCH GREKÓW					

7. Hellada i jej mieszkańcy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Półwyspu Bałkańskiego i opisuje jego warunki naturalne • wymienia niektóre cechy polis	Uczeń: • przedstawia cechy polis i wyjaśnia związek między jej powstaniem a warunkami naturalnymi panującymi na Półwyspie Bałkańskim • wymienia występujące w poleis ustroje • wymienia niektóre przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej i umiejscawia je w czasie	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny wielkiej kolonizacji greckiej • pokazuje na mapie obszar skolonizowany przez Greków • wymienia etapy zakładania kolonii	Uczeń: • charakteryzuje pozycję arystokracji w polis • charakteryzuje ustroje poleis greckich • przedstawia kontakty Greków z Fenicjanami	Uczeń: • wymienia skutki wielkiej kolonizacji greckiej • dzieli te skutki na skutki dla poszczególnych poleis, dla całego świata greckiego, dla innych ludów, z którymi zetknęli się Grecy • charakteryzuje kultury minojską i mykeńską
------------------------------------	--	---	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
8. Sparta – państwo żołnierzy	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Sparty (polis i ziemie przez nią podbite) • wymienia organy władzy w Sparcie • wymienia grupy społeczne w Sparcie i wskazuje, które z nich miały prawa polityczne • rozumie termin: spartańskie warunki •	Uczeń: • wymienia przykładowe uprawnienia organów władzy w Sparcie • charakteryzuje wychowanie spartańskie	Uczeń: • wyjaśnia związki między wychowaniem spartańskim a funkcjonowaniem polis • charakteryzuje grupy społeczne występujące w Sparcie	Uczeń • wyjaśnia, jak wychowanie spartańskie wpływało na kulturę Sparty • przedstawia rolę Likurga w historii Sparty • uzasadnia, że w Sparcie panował ustrój oligarchiczny.	Uczeń: • przedstawia sposób podejmowania decyzji na zgromadzeniu obywateli • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Sparty • charakteryzuje rolę geruzji w systemie ustrojowym Sparty •

9. Ateny	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny Aten (polis i Attykę) • wymienia organy władzy w Atenach w V w. p.n.e. • wymienia grupy społeczne w Atenach i wskazuje, kto miał prawa polityczne w V w. p.n.e.	Uczeń: • charakteryzuje demokrację ateńską w czasach Peryklesa • wyjaśnia, w jaki sposób Perykles zachęcał obywateli Aten do udziału w życiu publicznym • wymienia najbardziej znane zabytki ateńskie	Uczeń: • przedstawia reformy Drakona i Klejstenesa • charakteryzuje społeczeństwo ateńskie • ocenia zalety demokracji ateńskiej	Uczeń: • przedstawia reformy Solona • wskazuje związki między rozwojem demokracji i kultury w Atenach • ocenia wady i zalety demokracji	Uczeń: • charakteryzuje pozycję obywateli w systemie ustrojowym Aten • porównuje pozycję obywateli w Atenach i Sparcie

Ocena					
Temat lekcji					
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
10. Wojny w świecie greckim	Uczeń: • pokazuje na mapie	Uczeń: • przedstawia ekspansję	Uczeń: • omawia charakter	Uczeń: • omawia przyczyny	Uczeń: • przedstawia polityczną

	Maraton, Termopile i Salaminę • przedstawia przykładowe przyczyny i skutki wojen grecko-perskich • rozumie termin: falanga.	perską w Azji Mniejszej i jej konsekwencje • opisuje przebieg wojen grecko-perskich • rozumie termin: hoplita.	wojen w świecie greckim • przedstawia skutki wojen grecko-perskich	i skutki wojny peloponeskiej • wyjaśnia, co pozostało do dnia dzisiejszego z tradycji wojen grecko-perskich	i militarną rolę Aten i Sparty w świecie greckim w V–IV w. p.n.e.
11. Aleksander Wielki. Podboje i ślady w kulturze	Uczeń: • pokazuje na mapie Macedonię i tereny opanowane przez Aleksandra Wielkiego • wymienia najważniejsze bitwy stoczone przez Aleksandra Wielkiego • rozumie pojęcie: kultura hellenistyczna	Uczeń: • przedstawia działania Filipa II wobec Greków • wymienia przykładowe działania Aleksandra Wielkiego wobec ludów podbitych • wyjaśnia pojęcie: monarchia hellenistyczna	Uczeń: • charakteryzuje reformy Filipa II w Macedonii • charakteryzuje politykę Aleksandra Wielkiego na podbitych terenach	Uczeń: • ocenia trwałość działań podejmowanych przez Aleksandra Wielkiego na Wschodzie	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Issos jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii • wyjaśnia, dlaczego Aleksander Macedoński jest uważany za jednego z największych wodzów w historii
12. Religia i kultura Greków	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów greckich i ich atrybuty, rozpoznaje ich wizerunki	Uczeń: • rozpoznaje style architektoniczne i podaje przykłady zabytków architektury greckiej	Uczeń: • wyjaśnia, co przyczyniło się do rozwoju filozofii w starożytnej Grecji • wymienia osiągnięcia starożytnych Greków	Uczeń: • wyjaśnia związki sportu i teatru z religią starożytnych Greków	Uczeń: • przedstawia wpływy i motywy kultury greckiej w późniejszych epokach

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	- wymienia najważniejsze poglądy Sokratesa - wymienia przykładowe osiągnięcia kultury greckiej (przede wszystkim z dziedziny literatury)	- przedstawia formy kultu w starożytnej Grecji - wymienia najważniejsze poglądy Platona i Arystotelesa i zna założone przez nich szkoły filozoficzne	przedstawia rolę teatru i igrzysk w życiu Greków	przedstawia założenia stoicyzmu, epikureizmu i cynizmu	przedstawia wpływy kultury greckiej we współczesnym świecie
III. IMPERIUM RZYMSKIE					
13. Rzym – od królestwa do republiki	Uczeń: - pokazuje na mapie Półwysep Apeniński i Rzym - wymienia najważniejsze urzędy republiki rzymskiej - wymienia podstawowe grupy obywateli rzymskich	Uczeń: - porównuje warunki naturalne Półwyspu Apenińskiego i Półwyspu Bałkańskiego - wymienia organy władzy republiki rzymskiej i ich przykładowe kompetencje	Uczeń: - opisuje początki Rzymu - wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze społecznej Rzymian - charakteryzuje ustroj republiki rzymskiej	Uczeń: - wyjaśnia związek symboliki związanej z Rzymem z legendą o założeniu miasta - wskazuje elementy monarchiczne, oligarchiczne i demokratyczne w ustroju republiki rzymskiej - wskazuje mocne i słabe strony tego ustroju	Uczeń: - charakteryzuje kulturę Etrusków - przedstawia wpływ Etrusków na Rzymian
14. Ekspansja terytorialna Rzymu	Uczeń: pokazuje na mapie obszary opanowane przez Rzymian	Uczeń: charakteryzuje armię rzymską	Uczeń: omawia przyczyny ekspansji terytorialnej Rzymu, biorąc również	Uczeń: przedstawia rzymskie podboje w okresie republiki, umieszczając je w czasie	Uczeń: porównuje ekspansję Rzymu z wielką kolonizacją grecką

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	• przedstawia organizację terenów podbitych w Italii i poza nią	• wskazuje różnice w organizacji terenów podbitych w Italii i poza nią • charakteryzuje położenie niewolników w Rzymie • wyjaśnia pojęcie: <i>Imperium Romanum</i>	pod uwagę rzymskie pojmowanie wojny • przedstawia wojny punickie	• wyjaśnia przyczyny i skutki wojen domowych w I w. n.e.	• charakteryzuje politykę wewnętrzną Juliusza Cezara
15. Cesarstwo rzymskie	Uczeń: • pokazuje na mapie rozrost imperium rzymskiego w okresie cesarstwa • wymienia najważniejsze cechy pryncypatu	Uczeń: • charakteryzuje ustrój cesarstwa rzymskiego w okresie pryncypatu • wyjaśnia pojęcie: romanizacja	Uczeń: • przedstawia dojście do władzy Oktawiana Augusta i jego politykę • przedstawia ekspansję terytorialną Rzymu w okresie cesarstwa i umiejscawia ją w czasie.	Uczeń: • ocenia skuteczność polityki Oktawiana Augusta • omawia czynniki, które sprzyjały romanizacji • wyjaśnia termin: <i>pax Romana</i>	Uczeń: • charakteryzuje rządy dwóch cesarzy z I–III w. i wyjaśnia, dlaczego ich rządy były, jego zdaniem, ważne dla cesarstwa rzymskiego
16. Religia i kultura Rzymian	Uczeń: • wymienia przykładowych bogów rzymskich i ich atrybuty • wymienia budowle charakterystyczne dla Rzymu	Uczeń: • charakteryzuje religię i literaturę rzymską • wskazuje na specyfikę prawa rzymskiego (formułowanie norm ogólnych)	Uczeń: • wskazuje wpływy greckie w kulturze rzymskiej • przedstawia cechy sztuki rzymskiej	Uczeń: • przedstawia znaczenie prawa rzymskiego • wyjaśnia różnice między igrzyskami greckimi a rzymskimi	Uczeń: • przedstawia wpływy kultury rzymskiej we współczesnym świecie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wymienia przykładowych autorów rzymskich	• przedstawia funkcje budowli rzymskich (łuk triumfalny, akwedukt, termy)	• wymienia twórców kultury rzymskiej i ich dzieła	• ocenia wpływ kultury antycznej na późniejsze epoki	

17. Chrześcijaństwo w świecie rzymskim	Uczeń: • pokazuje na mapie przykładowe pierwsze gminy chrześcijańskie • wymienia zasady chrześcijaństwa	Uczeń: • przedstawia przyczyny rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w świecie rzymskim • przedstawia strukturę gmin chrześcijańskich	Uczeń: • przedstawia sytuację w Palestynie w okresie działania Jezusa • wyjaśnia przyczyny prześladowań chrześcijan przez władze rzymskie • przedstawia proces kształtowania się kanonu Pisma Świętego i zasad wiary (sobór nicejski)	Uczeń: • przedstawia sytuację w Palestynie w I w. n.e. • opisuje symbolikę związaną z chrześcijaństwem • przedstawia zmianę pozycji religii chrześcijańskiej w cesarstwie rzymskim w IV w. n.e.	Uczeń: • przedstawia sylwetkę cesarza Juliana Apostaty • wyjaśnia różnicę między męczennikiem a wyznawcą
18. Upadek cesarstwa rzymskiego na Zachodzie	Uczeń: • pokazuje na mapie orientacyjny podział na część wschodnią i zachodnią cesarstwa • wyjaśnia pojęcia: tetrarchia i dominat	Uczeń: • wymienia przyczyny kryzysu cesarstwa w III w. • charakteryzuje reformy Dioklecjana	Uczeń: • wskazuje różnice między częścią wschodnią a zachodnią cesarstwa rzymskiego • przedstawia przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego	Uczeń: • przedstawia wzrost znaczenia barbarzyńców w cesarstwie rzymskim • przedstawia konsekwencje najazdu Hunów pod wodzą Attyli • przedstawia działania Odoakra	Uczeń: • przedstawia stosunek różnych plemion germańskich do cesarstwa rzymskiego w III–V w.

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
IV. EUROPA Wczesnego Średniowiecza					

19. Bizancjum	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar cesarstwa bizantyjskiego • przedstawia rolę Konstantynopola • przedstawia podział w religii chrześcijańskiej	Uczeń: • wymienia przykładowe zabytki sztuki bizantyjskiej • pokazuje na mapie obszary zajęte przez cesarza Justyniana • wymienia cechy ustroju cesarstwa bizantyjskiego • posługuje się terminem: schizma wschodnia	Uczeń: • charakteryzuje ustrój i gospodarkę cesarstwa bizantyjskiego • charakteryzuje okres panowania cesarza Justyniana • przedstawia konsekwencje schizmy wschodniej • wymienia cechy kultury bizantyjskiej	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny schizmy wschodniej • ocenia zasługi cesarza Justyniana dla cesarstwa bizantyjskiego • wskazuje związki i wpływy cesarzy bizantyjskich w Kościele	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał spór o obrazy (ikonoklazm) w Kościele Wschodnim
20. Świat islamu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary opanowane przez Arabów • wymienia filary islamu • wymienia dwa najstarsze odłamy islamu	Uczeń: • przedstawia działalność Mahometa • wyjaśnia różnice między odłami islamu	Uczeń: • przedstawia organizację polityczną i religijną świata arabskiego po przyjęciu islamu • charakteryzuje kulturę arabską	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Arabskim przed działalnością Mahometa • ocenia wpływ kultury arabskiej na kulturę europejską	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Poitiers jest uważana za jedną z decydujących bitew w historii •
21. Narodziny i rozwój państwa Franków	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii frankijskiej za	Uczeń: • przedstawia na mapie etapy ekspansji państwa Franków	Uczeń: • przedstawia rolę Chlodwiga	Uczeń: • charakteryzuje gospodarkę monarchii Karola Wielkiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Karol Wielki jest wymieniany jako jeden

Ocena					
Temat lekcji					
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Karola	• charakteryzuje okres	w kształtowaniu się	• uzasadnia, że państwo	z prekursorów

	Wielkiego • przedstawia dążenia Karola Wielkiego do odnowienia cesarstwa rzymskiego • pokazuje na mapie postanowienia traktatu w Verdun	rządów Pepina Małego (Krótkiego) • przedstawia organizację państwa Franków	państwa Franków • przedstawia cały proces kształtowania się państwa frankijskiego • podaje definicję monarchii patrymonialnej • wymienia cechy renesansu karolińskiego	frankijskie było monarchią patrymonialną • wyjaśnia, dlaczego mówimy o renesansie karolińskim	zjednoczonej Europy
22. Nowe państwa w Europie Zachodniej. Początki feudalizmu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar monarchii ottońskiej • charakteryzuje rządy dynastii ottońskiej i jej dążenie do odnowienia cesarstwa rzymskiego • wyjaśnia pojęcia: senior i wasal	Uczeń: • wyjaśnia ideę cesarstwa uniwersalistycznego Ottona III • wyjaśnia, dlaczego doszło do odnowienia cesarstwa na terenie Rzeszy • przedstawia hołd lenny i jego znaczenie • wymienia obowiązki wasala i seniora	Uczeń: • przedstawia sytuację w Anglii i na Półwyspie Apenińskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • charakteryzuje drabinę feudalną (podział społeczeństwa)	Uczeń: • przedstawia sytuację na Półwyspie Iberyjskim po upadku cesarstwa zachodniorzymskiego • wskazuje różnice między systemem lennym a drabiną feudalną • poprawnie używa pojęć: hołd lenny, inwestytura, immunitet	Uczeń: • przedstawia związki Ottona III z cesarzami bizantyjskimi i wyjaśnia, jaki to miało wpływ na koncepcje polityczne Ottona III
23. Powstanie państw w Europie Północnej	Uczeń: • pokazuje na mapie pierwsze państwa	Uczeń:	Uczeń: • wyjaśnia dlaczego święci Cyryl i Metody są	Uczeń:	Uczeń: • charakteryzuje kulturę ludów skandynawskich

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

i Środkowo-Wschodniej	słowiańskie i główne trasy wypraw wikingów • wie, kim byli święci Cyryl i Metody.	• charakteryzuje działalność Cyryla i Metodego • wymienia przyczyny ekspansji wikingów	nazywani Apostołami Słowian • przedstawia konsekwencje wypraw wikingów • przedstawia proces powstawania państwa węgierskiego.	• przedstawia genezę pojawienia się Słowian w Europie • ocenia wkład Cyryla i Metodego w rozwój kulturalny Słowian • przedstawia proces powstawania państwa bułgarskiego	
24. Papiestwo i cesarstwo	Uczeń: • przedstawia spór Henryka IV z papieżem Grzegorzem VII • wymienia postanowienia konkordatu wormackiego	Uczeń: • przedstawia reformy przeprowadzone w Kościele w X i XI w. • charakteryzuje skutki sporu o inwestyturę • rozumie pojęcie: <i>christianitas</i>	Uczeń: • wyjaśnia przyczyny kryzysu w Kościele w X–XI w. • posługuje się poprawnie terminami: symonia, nepotyzm, konkordat • wyjaśnia kulturową rolę zakonu benedyktynów we wczesnym średniowieczu	Uczeń: • wiąże przyczyny sporu o inwestyturę z pozycją i uprawnieniami władcy • wyjaśnia, w jaki sposób Kościół chciał się uniezależnić od władzy świeckiej	Uczeń: • wyjaśnia poglądy Innocentego III na wzajemne relacje między władzą cesarską a papieską
V. EUROPA ROZKWITU I SCHYŁKU ŚREDNIOWIECZA					
25. Wyprawy krzyżowe i ich następstwa	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar objęty wyprawami krzyżowymi	Uczeń: • pokazuje na mapie Królestwo Jerozolimskie	Uczeń: • pokazuje na mapie państwie utworzone	Uczeń: • pokazuje na mapie obszary objęte rekonkwistą	Uczeń: • przedstawia stosunek przykładowych władców bliskowschodnich do

Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wymienia przykładowe	• wymienia przyczyny	przez krzyżowców na	• charakteryzuje specyfikę	krzyżowców i

	przyczyny i skutki krucjat wymienia przykładowych przywódców krucjat	i skutki krucjat, dzieląc je na polityczne, gospodarcze i religijne wymienia zakony rycerskie i uczestników krucjat	Bliskim Wschodzie • wyjaśnia związki między sytuacją w Europie a poparciem dla wypraw krzyżowych przedstawia rolę zakonów rycerskich	krucjaty ludowej i czwartej krucjaty przedstawia przenikanie się wpływów kulturowych między Wschodem a Zachodem w wyniku krucjat	chrześcijan przedstawia stosunek ludności arabskiej do wypraw krzyżowych
26. Przemiany gospodarcze na wsi	Uczeń: - przedstawia zmiany w sposobie uprawy roli, które zaszły w XII w. - posługuje się terminami: dwupolówka i trójpółówka - wymienia przykładowe skutki rozwoju rolnictwa	Uczeń: - charakteryzuje zmiany, które zachodziły w technice rolnej w XII–XIII w. - wymienia narzędzia, które przyczyniły się do rozwoju rolnictwa - przedstawia sytuację chłopów (ich pozycję i obowiązki)	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób zmiany w technice rolnej wpłynęły na jej wydajność - przedstawia warunki życia chłopów - wyjaśnia przyczyny kolonizacji	Uczeń: - wskazuje rolę samorządu wiejskiego - wyjaśnia i ocenia konsekwencje rozwoju rolnictwa	Uczeń: - wyjaśnia, czym różniła się włość wczesnośredniowieczna od majątku z XII–XIII w. - wyjaśnia, dlaczego włość wczesnośredniowieczna była samowystarczalna
27. Miasta w średniowieczu	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny powstawania miast - przedstawia organizację przestrzeni miejskiej	Uczeń: - przedstawia proces powstawania i rozwoju miast - charakteryzuje organizację wewnętrzną miasta (władze,	Uczeń: - charakteryzuje strukturę społeczną mieszkańców miasta - wyjaśnia różnice w organizacji handlu	Uczeń: - ocenia rolę miast w rozwoju gospodarki średniowiecznej - wyjaśnia, czym była Hanza	Uczeń: na współczesnym planie miasta pokazuje jego elementy związane ze średniowieczem; uzasadnia swój wybór
Ocena					
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	definiuje termin: lokacja	organizacje rzemieślnicze)	lokalnego i międzynarodowego przedstawia rolę cechów i gildii	poprawnie posługuje się terminologią	przedstawia konflikty społeczne w średniowiecznym mieście
28. Przemiany polityczne późnego średniowiecza	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar ekspansji Turków osmańskich - wymienia przyczyny i skutki wojny stuletniej - wyjaśnia termin: schizma zachodnia	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny i skutki schizmy zachodniej - przedstawia rolę Joanny d'Arc - charakteryzuje rozwój państwa krzyżackiego w Prusach	Uczeń: - przedstawia przemiany w Czechach i na Węgrzech w XIV i XV w. - przedstawia rolę Jana Husa - przedstawia rozwój państwa moskiewskiego	Uczeń: - przedstawia zmiany polityczne w Europie XIV i XV w. (Rzesza, Szwajcaria, Skandynawia, Hiszpania) - przedstawia zależności polityczne pomiędzy państwami europejskimi w XIV i XV w.	Uczeń: wyjaśnia, w jakich okolicznościach odwoływano się w XX w. do bitwy na Kosowym Polu
29. Społeczeństwo stanowe i kryzys późnego średniowiecza	Uczeń: - definiuje pojęcie: stan - przedstawia strukturę społeczeństwa stanowego - wymienia cechy monarchii stanowej - wymienia przykładowe przyczyny kryzysu gospodarczo-społecznego w XIV w.	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej w Anglii - przedstawia przyczyny i skutki epidemii dżumy w XIV w. - przedstawia pozycję poszczególnych stanów w państwie	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się monarchii stanowej we Francji i porównuje go z Anglią - wyjaśnia konsekwencje kryzysu demograficznego z II połowy XIV w.	Uczeń: - wskazuje cechy wspólne zgromadzeń stanowych w Europie XIII–XIV w. - ocenia możliwości awansu społecznego w XIV–XV w. - przedstawia związki między kryzysem demograficznym i gospodarczym	Uczeń: przedstawia biogramy Filipa IV Pięknego, Jana bez Ziemi i Henryka III ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w powstawaniu monarchii stanowych

Temat lekcji	Ocena
---------------------	--------------

	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			• przedstawia proces kształtowania się stanów • wymienia przyczyny wystąpień chłopskich w XIV w.	a wystąpieniami chłopskimi w XIV w.	
VI. POLSKA W X–XIII WIEKU					
i Bolesława Chrobrego	granice państwa piastowskiego ok. roku • przedstawia okoliczności i postanowienia zjazdu gnieźnieńskiego	tereny przyłączone przez Mieszka I oraz polsko-niemieckie za panowania Bolesława Chrobrego • przedstawia skutki przyjęcia chrztu przez Mieszka I	tereny przyłączone przez Bolesława struktur kościoła w Polsce • charakteryzuje organizację państwa wczesnopiastowskiego	wpływ na kształt stosunków polsko- <i>Dagome iudex</i> • ocenia rolę chrztu i organizacji kościelnej w umacnianiu władztwa pierwszych Piastów • wyjaśnia rolę koronacji	Uczeń: • przedstawia wyniki badań archeologicznych, które powiększają naszą wiedzę o początkach państwa polskiego
monarchii wczesnopiastowskiej	granice państwa piastowskiego ok. roku 1138	odbudowy państwa polskiego przez	panowanie Władysława Hermana	konsekwencje i kontrowersje związane ze sporem Bolesława	Uczeń: • wyjaśnia, czy zasady testamentu Bolesława Krzywoustego były wyjątkiem czy regułą

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	- wymienia przyczyny kryzysu monarchii piastowskiej - przedstawia ekspansję Bolesława Krzywoustego - przedstawia zasady testamentu Bolesława Krzywoustego	Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego - charakteryzuje stosunki Bolesława Krzywoustego z bratem Zbigniewem - wyjaśnia przyczyny kryzysu monarchii wczesnopiastowskiej.	- przedstawia stosunki Bolesława Śmiałego, Władysława Hermana i Bolesława Krzywoustego z Niemcami, wyjaśniając, co wpływało na zmiany we wzajemnych relacjach - wyjaśnia, dlaczego Bolesław Krzywousty podzielił Polskę na dzielnice	Śmiałego z biskupem Stanisławem - przedstawia konflikt Władysława Hermana z synami - ocenia, które działania Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego były ważne z punktu widzenia niezależności państwa	w Europie Środkowo-Wschodniej wyjaśnia, co pozwalało Bolesławowi Krzywoustemu na takie sformułowanie postanowień sukcesyjnych
32. Państwo polskie w dobie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - pokazuje na mapie poszczególne dzielnice i wymienia ich pierwszych władców - pokazuje na mapie straty terytorialne Polski w okresie rozbicia dzielnicowego	Uczeń: - przedstawia zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego w okresie rozbicia dzielnicowego - wymienia czynniki sprzyjające jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki synów Bolesława Krzywoustego o władzę zwierzchnią - przedstawia ekspansję zakonu krzyżackiego w XIII w.	Uczeń: - przedstawia walki książąt piastowskich o Kraków - przedstawia ekspansję Mongołów - wyjaśnia, co i dlaczego sprzyjało jednoczeniu ziem polskich w XIII w.	Uczeń: - przedstawia stosunki książąt mazowieckich i kujawskich z Litwinami, Prusami i Jaćwingami - wyjaśnia ich wpływ na stosunki polsko-krzyżackie

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
33. Przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich w XII–XIII w.	Uczeń: - wymienia główne postanowienia aktów lokacyjnych - wymienia przykładowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim	Uczeń: - przedstawia organizację władz we wsiach i miastach lokowanych na prawie niemieckim - charakteryzuje układ przestrzenny miasta lokowanego na prawie niemieckim - przedstawia podział społeczeństwa na stany	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kolonizacji na prawie niemieckim - wyjaśnia różnice między kolonizacją niemiecką a kolonizacją na prawie niemieckim - przedstawia rolę cechów	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kształtowania się stanów - przedstawia rozwój gospodarczy ziem polskich i wskazuje, jaką rolę odgrywały w nim lokacje - posługuje się poprawnie terminami: immunitet, lokacja, wolnizna, cystersi, czynsz, prawo magdeburskie	Uczeń: charakteryzuje sytuację ludności żydowskiej w Polsce XIII–XIV w.
VII. POLSKA W XIV–XV WIEKU					
34. Zjednoczenie Polski	Uczeń: - pokazuje na mapie ziemie, które mieli pod swoim panowaniem Przemysław II i Władysław Łokietek w 1320 r. - wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za	Uczeń: - charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Łokietka - przedstawia działania Władysława Łokietka w celu zjednoczenia ziem polskich	Uczeń: - przedstawia działania Wacława II w procesie jednoczenia ziem polskich - przedstawia pierwsze próby jednoczenia ziem polskich w II połowie XIII w.	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny problemów, z jakimi stykał się Władysław Łokietek, jednocząc ziemie polskie - wyjaśnia rolę koronacji w procesie jednoczenia ziem polskich.	Uczeń: - wyjaśnia, jaką władzę na Śląsku mieli królowie czescy - pokazuje obszar Śląska, nad którym królowie czescy sprawowali zwierzchnictwo

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	panowania Władysława Łokietka				
35. Polska pod rządami Kazimierza Wielkiego i Andegawenów	Uczeń: • pokazuje na mapie granice monarchii Kazimierza Wielkiego w roku 1370 • wymienia skutki konfliktu polsko-krzyżackiego za panowania Kazimierza Wielkiego • wymienia działania gospodarcze Kazimierza Wielkiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje politykę wewnętrzną Kazimierza Wielkiego w dziedzinie administracji i prawa • wymienia postanowienia przywileju koszyckiego	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-czeskie za panowania Kazimierza Wielkiego • przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Ludwika Węgierskiego • wyjaśnia, jakie korzyści odniosła Polska z ekspansji na Ruś Halicką	Uczeń: • ocenia, co było największym osiągnięciem i największą porażką Kazimierza Wielkiego • charakteryzuje rządy Andegawenów w Polsce • wyjaśnia, dlaczego monarchię Kazimierza Wielkiego nazywamy monarchią stanową • poprawnie posługuje się terminem: Korona Królestwa Polskiego	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Ludwik Węgierski na Węgrzech uzyskał przydomek Wielki, a w Polsce jego panowanie jest oceniane źle
36. Pierwsi Jagiellonowie na polskim tronie	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny unii w Krewie • wymienia postanowienia unii w Krewie • wymienia postanowienia I pokoju toruńskiego	Uczeń: • przedstawia skutki unii w Krewie • przedstawia przyczyny i przebieg wielkiej wojny z zakonem krzyżackim • wymienia postanowienia	Uczeń: • charakteryzuje stosunki polsko-krzyżackie za panowania Władysława Jagiełły • wymienia postanowienia unii w Horodle	Uczeń: • wymienia postanowienia przywileju czerwńskiego • wyjaśnia przyczyny wydawania przywilejów szlacheckich przez Władysława Jagiełłę	Uczeń: • przedstawia różnych kandydatów do ręki Jadwigi i wymienia powody, z powodu których zostali odrzuceni przez możnych polskich
	Ocena				

	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		przywileju jedlnieński - - krakowskiego	• wyjaśnia, czy unia w Horodle była w pełni unią personalną • przedstawia rolę Pawła Włodkowica w sporze z Krzyżakami	• przedstawia okoliczności powołania na tron Kazimierza Jagiellończyka	
37. Polska w późnym średniowieczu	Uczeń: • pokazuje na mapie obszar Prus Królewskich i Prus Zakonnych • wymienia postanowienia II pokoju toruńskiego • wymienia postanowienia przywileju cerekwicko-nieszawskiego i konstytucji <i>nihil novi</i>	Uczeń: • przedstawia przyczyny i przebieg wojny trzynastoletniej • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia politycznego szlachty • przedstawia strukturę sejmu walnego	Uczeń: • charakteryzuje politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka • przedstawia postanowienia przywilejów, które prowadziły do wzrostu znaczenia gospodarczego szlachty • charakteryzuje instytucję sejmu walnego i jego rolę	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego ustrój, który powstał w Polsce, określamy mianem demokracji szlacheckiej • ocenia, czy politykę zagraniczną Kazimierza Jagiellończyka można określić mianem polityki dynastycznej	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Elżbieta Rakuszanka jest nazywana matką królów • przedstawia rolę jaką odegrali za panowania pierwszych Jagiellonów: biskup Zbigniew Oleśnicki, Filip Kallimach, Jan Długosz
VIII. KULTURA ŚREDNIOWIECZA					
38. Kultura wieków średnich	Uczeń: • wymienia cechy kultury rycerskiej	Uczeń: • przedstawia cechy kultury średniowiecza	Uczeń: • przedstawia rolę św. Tomasza z Akwinu	Uczeń: • przedstawia organizację uniwersytetów	Uczeń: • charakteryzuje literaturę średniowiecza tworzoną w językach narodowych

Temat lekcji	Ocena				
			dobra		celująca

	dopuszczająca	dostateczna		bardzo dobra	
	- wymienia przykładowe dzieła literatury średniowiecznej - wymienia gatunki literackie średniowiecza.	- przedstawia rolę uniwersytetów - charakteryzuje nurt filozofii średniowiecznej – scholastykę.	w kulturze średniowiecza - wyjaśnia wpływ klasztorów na rozwój kultury średniowiecznej - wyjaśnia wpływ dworów na rozwój kultury średniowiecznej.	- wyjaśnia rolę pisma w kulturze średniowiecza - ocenia zasięg społeczny oddziaływania średniowiecznej literatury.	związaną z kulturą dworską i plebejską
39. Sztuka i architektura średniowiecza	Uczeń: - wymienia przykładowe zabytki romańskie - wymienia przykładowe zabytki gotyckie	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy stylu romańskiego w architekturze - wymienia przykładowe cechy stylu gotyckiego w architekturze	Uczeń: - w budowlach romańskich i gotyckich potrafi wskazać cechy stylu romańskiego i gotyckiego - przedstawia zasięg terytorialny i czas trwania stylu romańskiego i gotyckiego	Uczeń: - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo romańskie - charakteryzuje rzeźbę i malarstwo gotyckie - porównuje styl romański i gotycki, wskazując różnice między nimi	Uczeń: - wymienia epokę, w której nawiązywano do stylu romańskiego i gotyckiego w architekturze - charakteryzuje styl neoromański i neogotycki na przykładach
40. Kultura średniowiecznej Polski	Uczeń: - wymienia cechy średniowiecznej kultury polskiej - wymienia przykładowe zabytki sztuki i piśmiennictwa	Uczeń: wskazuje podobieństwa między średniowieczną kulturą polską a europejską	Uczeń: przedstawia rozwój nauki polskiej w średniowieczu i wyjaśnia rolę Akademii Krakowskiej w tym procesie	Uczeń: - wskazuje różnice między kulturą polskiego średniowiecza a kulturą europejską - zwraca uwagę na wyjątkowość niektórych	Uczeń: przedstawia dorobek uczonych polskich wymienionych w rozdziale

Temat lekcji	Ocena				
			dobra		celująca

	dopuszczająca	dostateczna		bardzo dobra	
	średniowiecznego z Polski wymienia najstarsze kroniki polskie	- wymienia zabytki piśmiennictwa w języku polskim - zna postaci Janka z Czarnkowa i Jana Długosza	- przedstawia rolę klasztorów i zgromadzeń zakonnych w rozwoju kultury średniowiecznej w Polsce - wskazuje związki kultury polskiego średniowiecza z kulturą europejską	zabytków sztuki średniowiecza w Polsce i wyjaśnia, na czym ona polega	

Klasa 2

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Początki świata nowożytnego					

1. Nowe perspektywy: odrodzenie	Uczeń: - wymienia cechy renesansu; - przedstawia poglądy Niccolò Machiavelliego; - przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika;	Uczeń: - wymienia cechy humanizmu; - przedstawia poglądy Tomasza Morusa; - wymienia cechy literatury renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje czynniki sprzyjające rozwojowi renesansu i humanizmu; - charakteryzuje literaturę renesansu; - przedstawia rozwój nauki w epoce odrodzenia;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego renesans rozpoczął się w miastach włoskich; - przedstawia proces rozprzestrzeniania się idei renesansu w Europie;	Uczeń: porównuje sylwetki Erazma z Rotterdamu i Leonarda da Vinci jako ludzi renesansu;
2. Sztuka renesansu	Uczeń: - wymienia przykładowe cechy architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu;	Uczeń: - rozpoznaje zabytki architektury renesansowej; - wymienia przykładowych twórców renesansu i niektóre ich dzieła;	Uczeń: - przedstawia cechy rzeźby i malarstwa renesansowego; - charakteryzuje rolę mecenatu papieskiego w rozwoju sztuki renesansu;	Uczeń: - charakteryzuje rolę mecenatu świeckiego w rozwoju sztuki renesansu; - porównuje rolę, jaką odgrywała sztuka w średniowieczu i renesansie;	Uczeń: przedstawia różnice i podobieństwa architektury i malarstwa renesansowego w różnych regionach Europy;
3. Europejczycy odkrywają daleki świat	Uczeń: pokazuje na mapie trasy wypraw i obszary	Uczeń: dzieli przykładowe przyczyny wielkich odkryć	Uczeń: wymienia przyczyny wielkich odkryć	Uczeń: ocenia, czy zostały zrealizowane cele, które	Uczeń: przedstawia działalność księcia

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	odkryte przez Portugalczyków i Hiszpanów; wymienia przykładowe przyczyny wielkich odkryć geograficznych;	geograficznych na społeczne, gospodarcze i kulturalne; wymienia zmiany techniczne i wynalazki, które pozwoliły Europejczykom na podróże dalekomorskie;	geograficznych dzieląc je na: polityczne, gospodarczo-społeczne i kulturalne; wyjaśnia, w jaki sposób zmiany techniczne umożliwiły Europejczykom podróże dalekomorskie;	stawiano przed odkrywcami; wyjaśnia, dlaczego Portugalczycy i Hiszpanie jako pierwsi rozpoczęli wyprawy odkrywcze;	Henryka Żeglarza i jej wpływ na odkrycia Portugalczyków; przedstawia wybrane kultury prekolumbijskie;
4. Jak odkrycia geograficzne zmieniły Europę i świat	Uczeń: - wymienia inne państwa, które włączyły się do ekspansji kolonialnej; - pokazuje na mapie tereny przez nie zajęte; - przedstawia rozwój handlu w epoce nowożytnej;	Uczeń: - charakteryzuje sposób zajmowania i organizację odkrytych terenów przez Portugalczyków i Hiszpanów; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Europy; - wyjaśnia pojęcie rewolucji cen;	Uczeń: - porównuje organizację zajmowanych terenów przez Hiszpanów i Portugalczyków i wyjaśnia przyczyny różnic; - wymienia skutki wielkich odkryć geograficznych dla Nowego Świata;	Uczeń: - wyjaśnia wpływ wielkich odkryć geograficznych na przemiany w gospodarce europejskiej; - charakteryzuje zmiany, które zaszły w Nowym Świecie w wyniku jego podboju przez Europejczyków;	Uczeń: - przedstawia rolę traktatu z Tordesillas; - porównuje wyobrażenia Europejczyków o nieznanym ludach w XV w. i współcześnie;
5. Podział zachodniego chrześcijaństwa	Uczeń: - pokazuje na mapie zasięg wyznań protestanckich; - przedstawia zasady wyznań protestanckich: luteranizmu, kalwinizmu;	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny reformacji; - przedstawia organizację kościołów protestanckich;	Uczeń: - przedstawia związki pomiędzy przyczyną reformacji religijnymi, gospodarczo-społecznymi i politycznymi; - porównuje zasady i organizację kościołów	Uczeń: - wyjaśnia, jaki wpływ na sukcesy reformacji miała sytuacja w Kościele katolickim w XVI w.; - wyjaśnia, dlaczego wyznanie kalwińskie uzyskało poparcie w	Uczeń: porównuje postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu

		luterńskiego, kalwińskiego; • przedstawia powstanie			
--	--	--	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wymienia postanowienia pokoju augsburskiego i edyktu nantejskiego;	kościół anglikański;	protestanckich: luterńskiego i kalwińskiego;	Niderlandach;	nantejskiego;
6. Kościół katolicki wobec wyzwań reformacji	Uczeń: - wymienia przykładowe postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia przykładowe formy działalności jezuitów;	Uczeń: - wymienia postanowienia soboru trydenckiego; - wymienia formy działalności jezuitów; - charakteryzuje działalność Świętej Inkwizycji; - wyjaśnia, co to był <i>Indeks Ksiąg Zakazanych</i>;	Uczeń: - dzieli postanowienia soboru trydenckiego na dotyczące doktryny wiary i reformy kleru; - ocenia, które z nich były reakcją na zarzuty protestantów wobec Kościoła katolickiego; - charakteryzuje szkolnictwo jezuickie;	Uczeń: - przedstawia rolę sztuki w propagowaniu wiary; - charakteryzuje działalność misyjną jezuitów i ich stosunek do miejscowych kultur;	Uczeń: - porównuje wystrój zboru protestanckiego i kościoła katolickiego i wyjaśnia przyczyny różnic; - wyjaśnia, jaki wpływ na inne dziedziny życia miały wyznania protestanckie np. gospodarkę;
II. Rzeczpospolita w XVI stuleciu					

7. Rzeczpospolita i państwa ościennie	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny z Zakonem Krzyżackim; - wymienia postanowienia pokoju krakowskiego (hołd pruski); - pokazuje na mapie tereny Inflant i ziemie, które przypadły Polsce i Litwie po sekularyzacji Zakonu Kawalerów Mieczowych;	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki wojny o Inflanty w XVI w.; - wymienia więzi, jakie łączyły Jagiellonów i Habsburgów; - przedstawia konsekwencje układu dynastycznego zawartego między Jagiellonami a Habsburgami;	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary sporne między Jagiellonami a Turcją; - wymienia przyczyny konfliktu z Rosją; - przedstawia znaczenie bitwy pod Orszą; - przedstawia wojnę o Inflanty jako element rywalizacji o wpływy nad Bałtykiem;	Uczeń: - wyjaśnia, na czym polegał program dominium Maris Baltici; - przedstawia działania ostatnich Jagiellonów (oprócz wojny o Inflanty), które miały na celu jego realizację; - przedstawia proces inkorporacji Mazowsza do Korony;	Uczeń: przedstawia stosunki ostatnich Jagiellonów z Gdańskiem i rolę tego miasta w realizacji programu dominium Maris Baltici;
--	---	---	--	---	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów;	
8. Demokracja szlachecka. Rzeczpospolita Obojga Narodów	Uczeń: - wymienia uprawnienia sejmu; - wymienia postanowienia unii lubelskiej; - wymienia przykładowe sukcesy ruchu egzekucyjnego;	Uczeń: - przedstawia rozwarstwienie stanu szlacheckiego w Polsce; - wymienia przyczyny przekształcenia unii personalnej w unię realną; - wyjaśnia, jaką rolę odegrała konstytucja <i>Nihil novi</i> w procesie kształtowania	Uczeń: - przedstawia pozycję polityczną szlachty; - przedstawia strukturę i sposób obradowania sejmu; - charakteryzuje problemy związane z zawarciem unii lubelskiej;	Uczeń: - wyjaśnia genezę powstania szlacheckiego ruchu egzekucyjnego; - wyjaśnia, jaką rolę odegrał szlachecki ruch egzekucji praw w kształtowaniu się demokracji szlacheckiej; - wyjaśnia, dlaczego ustrój Rzeczypospolitej w XVI w. nazywa się demokracją szlachecką;	Uczeń: przedstawia pozycję i uprawnienia króla w systemie demokracji szlacheckiej;

		się demokracji szlacheckiej;			
9. Pierwsi królowie elekcyjni	Uczeń: - wymienia postanowienia artykułów henrykowskich; - przedstawia sposób wyboru króla po śmierci Zygmunta Augusta; - wymienia przykładowych kandydatów do tronu polskiego w czasie pierwszej wolnej elekcji; - pokazuje na mapie tereny przyłączone do Rzeczypospolitej przez Stefana Batorego;	Uczeń: - przedstawia organizację wolnych elekcji po wygaśnięciu dynastii Jagiellonów; - wymienia dokumenty, które musiał zaprzysiąc nowo wybrany władca; - wymienia przyczyny i skutki wojen Stefana Batorego z Rosją; - pokazuje na mapie wyprawę Stefana	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób szlachta zabezpieczyła swoje prawa przed dążeniami absolutystycznymi kandydatów do tronu polskiego; - przedstawia cele polityki zagranicznej Stefana Batorego i ocenia ich realizację;	Uczeń: - charakteryzuje elekcję Henryka Walezego; - wyjaśnia związki między polityką wewnętrzną Stefana Batorego (sądy, wojsko) a polityką zagraniczną;	Uczeń: - przedstawia stosunki Stefana Batorego z Gdańskiem; - charakteryzuje rolę Jana Zamoyskiego u boku Stefana Batorego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

		Batorego na Rosję;			
10. Rzeczpospolita Obojga Narodów – narody i religie	Uczeń: - wymienia przyczyny reformacji w Rzeczypospolitej; - wymienia wyznania protestanckie, które stały się popularne wśród społeczeństwa Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe narody zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w.; - wymienia najważniejsze postanowienie konfederacji warszawskiej;	Uczeń: - przedstawia strukturę społeczną, etniczną i wyznaniową Rzeczypospolitej w XVI w.; - wskazuje na związki między grupą etniczną a wyznaniem; - wymienia postanowienia konfederacji warszawskiej;	Uczeń: - wymienia grupy społeczne, które przyjęły luteranizm i te, które przyjęły kalwinizm; - wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość konfederacji warszawskiej na tle stosunków religijnych w Europie;	Uczeń: - przedstawia sytuację demograficzną w Rzeczypospolitej w XVI w.; - wyjaśnia, które wyznania protestanckie cieszyły się popularnością w poszczególnych grupach społeczeństwa Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, dlaczego arianie nie byli popularni wśród szlachty;	Uczeń: uzasadnia, stwierdzenie, że Rzeczpospolita była państwem bez stosów, przywołując różnorodne argumenty;
11. Gospodarka Rzeczypospolitej Obojga Narodów	Uczeń: - pokazuje na mapie obszar Rzeczypospolitej i rejony wydobywania surowców i kierunki handlu; - wymienia towary eksportowane i importowane przez	Uczeń: - przedstawia proces powiększania ziemi folwarcznej; - wymienia grupy, kosztem których szlachcic zwiększał areał folwarku; - przedstawia pozycję Gdańska w handlu	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego z uwzględnieniem sytuacji gospodarczej na Zachodzie Europy; - wymienia ograniczenia nakładane na chłopów przez szlachtę;	Uczeń: - wyjaśnia, które regiony najbardziej korzystały na handlu zbożem; - ocenia bilans handlowy Rzeczypospolitej; - wyjaśnia przyczyny ograniczeń	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego szlachta nakładała ograniczenia na mieszczan; - ocenia możliwości rozwoju miast w gospodarce

				nakładanych na chłopów przez	
--	--	--	--	------------------------------	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	Rzeczpospolitą; • wymienia przyczyny kształtowania się folwarku pańszczyźnianego;	Rzeczypospolitej; • przedstawia rolę handlu zbożem dla rozwoju gospodarczego Rzeczypospolitej;	• charakteryzuje pozycję miast i mieszczaństwa w Rzeczypospolitej;	szlachtę; • porównuje gospodarkę rolną w Europie Zachodniej i Wschodniej;	folwarcznopańszczyźnianej;

12. Kultura złotego wieku	Uczeń: - wymienia cechy architektury renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; - wymienia przykładowych pisarzy odrodzenia w Polsce i ich dzieła;	Uczeń: - wymienia cechy sztuki renesansowej w Polsce oraz przykładowe zabytki; - rozpoznaje budowle renesansowe; - przedstawia rolę Krakowa jako ośrodka kulturowego i naukowego;	Uczeń: - przedstawia rolę mecenatu królewskiego i magnackiego w rozwoju kultury polskiego odrodzenia; - porównuje poglądy na państwo i społeczeństwo Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Stanisława Orzechowskiego;	Uczeń: - charakteryzuje czynniki, które sprzyjały rozwojowi humanizmu i renesansu na ziemiach Rzeczypospolitej; - ocenia rolę fundacji Zamościa Jana Zamoyskiego w rozwoju kultury w Rzeczypospolitej w epoce odrodzenia;	Uczeń: - przedstawia wkład protestantów w rozwój kultury polskiej epoki renesansu; - wymienia przykładowych twórców i zabytki związane z kręgiem protestanckim;
----------------------------------	---	--	--	---	---

III. Europa w XVII wieku

13. „Państwo to ja”. Absolutyzm francuski	Uczeń: - wymienia przykładowe kompetencje monarchy; - definiuje pojęcie racja stanu;	Uczeń: - wymienia czynniki, które utrudniały centralizację władzy we Francji; - wyjaśnia, na kim opierał się monarcha wprowadzając	Uczeń: - wymienia działania podejmowane w celu centralizacji władzy i ujednolicenia państwa francuskiego; - przedstawia rolę Wersalu;	Uczeń: - przedstawia pozycję monarchy w monarchii absolutnej; - charakteryzuje znaczenie Wersalu jako symbolu absolutyzmu	Uczeń: - przedstawia oddziaływanie dworu w Wersalu na inne dwory europejskie; - wyjaśnia, w jaki
--	--	--	---	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

		absolutyzm;		francuskiego;	sposób polityka Jean-Baptiste Colberta przyczyniła się do wzmocnienia Francji;
14. Rewolucja i triumf monarchii parlamentarnej w Anglii	Uczeń: - wymienia przyczyny rewolucji w Anglii; - wymienia skutki chwalebnej rewolucji; - wymienia dokumenty, które ukształtowały ustrój w Anglii na przełomie XVII/XVIII w.; - wymienia przykładowe cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w Anglii w wyniku wojny domowej; - wymienia przyczyny chwalebnej rewolucji; - wymienia cechy monarchii parlamentarnej w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.; - porównuje uprawnienia monarchy we Francji i w Anglii w końcu XVII w.;	Uczeń: - przedstawia stosunki pierwszych Stuartów z parlamentem i wyjaśnia przyczyny konfliktów; - przedstawia rolę Olivera Cromwella po rewolucji angielskiej; - przedstawia pozycję i uprawnienia parlamentu w Anglii na przełomie XVII i XVIII w.;	Uczeń: - przedstawia rolę Olivera Cromwella w trakcie rewolucji angielskiej; - przedstawia pozycję i uprawnienia króla w Anglii i wzajemne relacje króla i parlamentu na przełomie XVII i XVIII w.; - przedstawia zasady ustrojowe panujące we Francji i w Anglii w XVII w.;	Uczeń: - wyjaśnia sformułowanie, że w Anglii król panuje a nie rządzi; - porównuje pozycję i uprawnienia parlamentu angielskiego (przełom XVII i XVIII w.) i sejmu polskiego (koniec XVI w.);
15. Wojna trzydziestoletnia. Rywalizacja mocarstw w XVII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny wojny trzydziestoletniej; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne, które zaszły na mocy	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny trzydziestoletniej; - wymienia obozy walczące w wojnie trzydziestoletniej;	Uczeń: - wymienia skutki wojny trzydziestoletniej, dzieląc je na religijne, ustrojowe i polityczne; - przedstawia układ sił w Europie po wojnie	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób wojna dotknęła ludność cywilną; - charakteryzuje politykę zagraniczną Francji w XVII w.;	Uczeń: wyjaśnia związki pomiędzy przyczynami religijnymi, politycznymi i gospodarczymi wojny

		• wyjaśnia, dlaczego			
--	--	--	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	pokoju westfalskiego;	Francja przyłączyła się do wojny trzydziestoletniej po stronie protestantów;	trzydziestoletniej;		trzydziestoletniej; • przedstawia znaczenie bitwy pod Białą Górą dla Czechów;
16. Kultura europejska w XVII w.	Uczeń: • definiuje pojęcia racjonalizmu i empiryzmu; • wymienia cechy architektury baroku i przykłady zabytków; • wymienia przykładowych pisarzy doby baroku i ich dzieła;	Uczeń: • wymienia cechy sztuki baroku i przykłady zabytków; • rozpoznaje dzieła sztuki barokowej; • wymienia przykładowych kompozytorów doby baroku i ich dzieła;	Uczeń: • porównuje różne sposoby badawcze, które rozwinęły się w XVII w. • przedstawia literaturę i muzykę doby baroku;	Uczeń: • porównuje różne nurty w sztuce baroku; • przedstawia rolę Francji i Niderlandów w rozwoju kultury epoki baroku;	Uczeń: • przedstawia osiągnięcia naukowe i wynalazki XVII w.;

IV. Rzeczpospolita w dobie wojen XVII w.

17. Konflikty Rzeczypospolitej w I poł. XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach polskoszwedzkich w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Rosją w I poł.	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.; • pokazuje na mapie miejsca najważniejszych bitew z wojen polskoszwedzkich w I poł. XVII	Uczeń: • charakteryzuje dymitriady, wyjaśnia, dlaczego nie są one traktowane jako wojna Rzeczypospolitej z Rosją; • przedstawia warunki umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami	Uczeń: • ocenia szanse realizacji umowy Stanisława Żółkiewskiego z bojarami; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na postanowienia rozejmów	Uczeń: • porównuje działalność dwóch hetmanów: Jana Karola Chodkiewicza i Stanisława Żółkiewskiego;
--	--	--	---	--	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	XVII w.; • wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	w.; • wymienia skutki wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.; • wymienia przyczyny wojen z Rosją i Turcją w I poł. XVII w.;	rosyjskimi; • przedstawia międzynarodowe uwarunkowania wojen polsko-szwedzkich w I poł. XVII w.;	zawieranych ze Szwecją; • wyjaśnia wpływ sytuacji międzynarodowej na wybuch wojny Rzeczypospolitej z Turcją;	

18. Kozacy, Moskwa i Rzeczpospolita w II poł. XVII w.	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg powstania Chmielnickiego i najważniejsze bitwy; • pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnie z Rosją w II poł. XVII w.;	Uczeń: • wymienia przyczyny powstania Chmielnickiego; • wymienia przyczyny wojny z Rosją w II poł. XVII w.;	Uczeń: • przedstawia różnorodność konfliktów na Ukrainie i wskazuje na ich związek z wybuchem powstania Chmielnickiego; • wymienia postanowienia ugód z Kozakami i wyjaśnia, co było przyczyną zmian warunków;	Uczeń: • ocenia, która z ugód dawała największe uprawnienia ludności ruskiej i jakie były szanse na ich realizację; • ocenia skutki wojen z Rosją dla Rzeczypospolitej;	Uczeń: • wyjaśnia, w jakich okolicznościach powrócono do koncepcji Rzeczypospolitej Trojga Narodów;
19. Rzeczpospolita i Szwecja: potop	Uczeń: • pokazuje na mapie zasięg potopu szwedzkiego i miejsca najważniejszych bitew; • wymienia przyczyny potopu szwedzkiego;	Uczeń: • charakteryzuje postawy szlachty wobec Szwedów w czasie potopu szwedzkiego; • wymienia sojuszników polskich w trakcie potopu	Uczeń: • przedstawia postanowienia układu w Radnot; • przedstawia okoliczności podpisania i postanowienia traktatów	Uczeń: • ocenia skutki wojen ze Szwedami dla Rzeczypospolitej biorąc pod uwagę kwestie polityczne, gospodarcze i kulturalne;	Uczeń: • porównuje postępowanie wobec Szwedów Janusza Radziwiłła i Stefana Czarnieckiego;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	wymienia postanowienia pokoju w Oliwie;	szwedzkiego;	welawsko-bydgoskich;	ocenia, jakie zagrożenie mogła stanowić dla Rzeczypospolitej niezależność Prus Książęcych;	ocenia, przez kogo Janusz Radziwiłł może być uważany za patriotę, a przez kogo za zdrajcę;
20. Rzeczpospolita i imperium osmańskie. Wiktoria wiedeńska	Uczeń: - pokazuje na mapie obszary zajęte przez Imperium Osmańskie; - pokazuje na mapie miejsca bitew z Turkami w II poł. XVII w.;	Uczeń: - wymienia przyczyny wojen z Turcją w II poł. XVII w.; - pokazuje na mapie zmiany terytorialne po wojnach z Turcją w II poł. XVII w. (traktat w Buczaczu, rozejm w Żurawnie, pokój w Karłowicach);	Uczeń: - porównuje postanowienia traktatu w Buczaczu i rozejmu w Żurawnie; - przedstawia znaczenie wiktorii wiedeńskiej;	Uczeń: - przedstawia postawy Tatarów zamieszkujących Rzeczpospolitą w czasie wojen z Turcją; - ocenia, czy wiktoria wiedeńska przyniosła efekty proporcjonalne do odniesionego zwycięstwa;	Uczeń: daje przykłady przedstawiania wiktorii wiedeńskiej w literaturze i sztuce;
21. Rzeczpospolita w XVII w. – kryzys państwa	Uczeń: - wymienia przykładowe skutki gospodarczospołeczne wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe reformy ustrojowe proponowane przez królów z dynastii Wazów;	Uczeń: - charakteryzuje sytuację majątkową magnaterii; - przedstawia funkcjonowanie sejmu walnego w XVII w. i wyjaśnia, co utrudniało przyjmowanie konstytucji;	Uczeń: - przedstawia reakcję szlachty na reformy ustrojowe proponowane przez Wazów; - wymienia czynniki, które przyczyniły się do wzrostu pozycji magnaterii w Rzeczypospolitej; - wymienia przyczyny zawarcia i postanowienia	Uczeń: - wyjaśnia, jak wojny XVII w. prowadzone przez Rzeczpospolitą wpłynęły na sytuację religijną w państwie; - ocenia, czy w II poł. XVII w. możemy mówić o oligarchii magnackiej jako formie ustroju Rzeczypospolitej; - przedstawia zależności	Uczeń: wyjaśnia, czy Piotr Skarga mógł wspierać i w jaki sposób projekty reform ustrojowych Zygmunta III Wazy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			unii brzeskiej;	między demograficznymi i gospodarczymi skutkami wojen XVII-wiecznych dla Rzeczypospolitej, uwzględnia również kontekst europejski;	
22. Kultura Rzeczypospolitej w XVII w.	Uczeń: - wymienia cechy architektury baroku i podaje przykładowe zabytki z terenu Rzeczypospolitej; - wymienia cechy sarmatyzmu;	Uczeń: - wymienia cechy sztuki baroku i podaje przykładowe zabytki z terenów Rzeczypospolitej; - rozpoznaje budowle barokowe z terenów Rzeczypospolitej; - wymienia gatunki literackie, które rozwinęły się w epoce baroku i przykładowych twórców;	Uczeń: - przedstawia wpływy wschodnie w kulturze sarmackiej; - wymienia tematykę i cechy charakterystyczne piśmiennictwa polskiego epoki baroku oraz twórców;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób ideologia sarmatyzmu wpływała na obyczajowość szlachty; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja polityczna wpływała na postawy i przekonania szlachty;	Uczeń: ocenia, na ile <i>Nowe Ateny...</i> księdza Benedykta Chmielowskiego oddają poziom wykształcenia szlachty polskiej XVII w.;
V. Europa i świat w XVIII w.					

23. Postęp techniczny i przemiany gospodarcze w XVIII stuleciu	Uczeń: - wymienia czynniki, które sprzyjały wzrostowi demograficznemu w XVIII w.; - wymienia wynalazki XVIII-wieczne;	Uczeń: - wymienia zmiany, które zaszły w rolnictwie w XVIII w.; - wyjaśnia, jaką rolę w rozwoju przemysłu odegrała maszyna parowa;	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób warunki życia i przemiany w rolnictwie wpłynęły na wzrost demograficzny w XVIII w.; - wyjaśnia związki między zmianami w rolnictwie a	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego do przemian gospodarczych na szeroką skalę najwcześniej doszło w Wielkiej Brytanii; - przedstawia przemiany w transporcie w XVIII w.;	Uczeń: - ocenia metody stosowane przez Edwarda Jennera przy szukaniu szczepionki; - wyjaśnia kim byli luddyci i jaki był cel
---	---	--	--	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		wymienia założenia liberalizmu ekonomicznego;	rewolucją przemysłową; wymienia skutki przemian gospodarczych w XVIII w.;	przedstawia przemiany w przemyśle w XVIII w. i ich wpływ na życie ludzi;	ich działania;

24. Oświecenie w Europie	Uczeń: - wymienia idee oświecenia; - przedstawia poglądy Monteskiusza; - wymienia cechy kultury klasycystycznej;	Uczeń: - wymienia sposoby propagowania idei oświecenia; - przedstawia poglądy Jean Jacques’a Rousseau; - podaje definicję absolutyzmu oświeconego;	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny rozwoju filozofii oświecenia; - porównuje poglądy filozofów oświecenia na władzę; - wymienia przykładowe dzieła sztuki klasycystycznej;	Uczeń: - przedstawia poglądy filozofów oświecenia na religię; - przedstawia rolę <i>Encyklopedii</i>... i salonów filozoficznych w rozwoju myśli oświeceniowej; - charakteryzuje absolutyzm oświecony;	Uczeń: - przedstawia rolę salonów literackich i kobiet je prowadzących w rozwoju kultury epoki oświecenia; - przedstawia rozwój nauki i oświaty w epoce oświecenia;
25. Rosja w XVIII w. – początki mocarstwa	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Rosji; - wymienia cele wojny północnej stawiane przez Rosję; - pokazuje na mapie ekspansję terytorialną Rosji;	Uczeń: - dzieli przeprowadzone przez Piotra I reformy na administracyjne, wojskowe i kulturalne; - przedstawia rolę Petersburga; - wymienia reformy Katarzyny II i wskazuje, w jakich dziedzinach	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Rosji; - wyjaśnia, na czym polegał proces europeizacji Rosji podjęty przez Piotra I; - przedstawia przebieg i	Uczeń: - charakteryzuje politykę carów wobec cerkwi prawosławnej; - wyjaśnia, na czym polegała idea Moskwy jako Trzeciego Rzymu; - uzasadnia, że mimo przeprowadzanych reform w przypadku	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego Petersburg był nazywany Wenecją Północy a Katarzyna II – Semiramidą Północy;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

		kontynuowała ona reformy Piotra I;	skutki wojny północnej;	Rosji możemy w dalszym ciągu mówić o samodzierżawiu;	
26. Absolutyzm oświecony w Prusach i Austrii w XVIII w.	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii; - pokazuje na mapie obszar Prus w końcu XVIII w.;	Uczeń: - dzieli reformy przeprowadzone w Prusach i Austrii na administracyjne, gospodarcze i związane z epoką oświecenia; - wyjaśnia, które reformy w Prusach wzmacniały ich pozycję międzynarodową; - charakteryzuje politykę józefinizmu;	Uczeń: - przedstawia cele wprowadzania poszczególnych grup reform w Prusach i Austrii; - wyjaśnia w jaki sposób przeprowadzane reformy wpływały na wzmocnienie władzy monarszej;	Uczeń: - wyjaśnia, jakie znaczenie gospodarcze miały tereny zajęte przez Prusy w XVIII w.; - wyjaśnia, jak Fryderyk II i Józef II widzieli rolę władcy;	Uczeń: - porównuje politykę Marii Teresy wobec Czechów i Węgrów; - wyjaśnia, co było przyczyną różnic;
27. Powstanie Stanów Zjednoczonych	Uczeń: - wymienia przyczyny wojny o niepodległość; - pokazuje na mapie najważniejsze miejsca bitew z udziałem Polaków; - wymienia federalne organy władzy i przykładowe ich	Uczeń: - przedstawia organizację kolonii angielskich w poł. XVIII w.; - przedstawia politykę Wielkiej Brytanii wobec kolonii; - wymienia kompetencje federalnych organów władzy i charakteryzuje	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób polityka gospodarcza Wielkiej Brytanii wobec kolonii doprowadziła do konfliktu kolonii z metropolią; - wyjaśnia wpływ idei oświecenia na stosunki kolonii z Wielką Brytanią;	Uczeń: - charakteryzuje różne przyczyny wojny o niepodległość i wskazuje na związki między nimi; - przedstawia stosunek państw i społeczeństw Europy do wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych;	Uczeń: prezentuje sylwetki Ojców Założycieli;

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	kompetencje;	wzajemne relacje między nimi;	• przedstawia realizację idei oświeceniowych w <i>Deklaracji Niepodległości</i>;	• przedstawia realizację idei oświeceniowych w Konstytucji Stanów Zjednoczonych;	

28. Naród przeciw królowi. Rewolucja francuska	Uczeń: - wymienia przykładowe przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia postanowienia Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela; - wymienia organy władzy i ich kompetencje wprowadzone na mocy konstytucji z 1791 r.; - wymienia przyczyny wojny z Austrią; - wymienia kluby polityczne z czasów Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: - dzieli przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej na ustrojowe, gospodarcze i społeczne; - przedstawia proces kształtowania się Konstytuanty; - przedstawia rolę klubów politycznych; - przedstawia okoliczności wprowadzenia we Francji republiki;	Uczeń: - wskazuje przykładowe związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wyjaśnia wpływ idei oświeceniowych na wybuch Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia przykładowe przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; - przedstawia realizację idei oświeceniowych w dokumentach przyjętych przez Konstytuantę; - przedstawia przebieg wojny Francji z I koalicją;	Uczeń: - wskazuje związki przyczynowo-skutkowe między różnymi wydarzeniami, które doprowadziły do wybuchu Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia przemiany społeczno-gospodarcze, które zaszły we Francji w latach 1789-1790; - wyjaśnia, które ze zmian społeczno-gospodarczych likwidowały przyczyny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wyjaśnia wpływ wojny Francji z I koalicją na utworzenie republiki i działania Konwentu; - charakteryzuje	Uczeń: - wyjaśnia znaczenie symboli Wielkiej Rewolucji Francuskiej; - wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
---	---	--	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

				stronnictwa polityczne działające w trakcie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	
29. Francja republiką	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegał terror jakobiński; • wymienia postanowienia konstytucji dyktatoratu;	Uczeń: • wymienia przyczyny zamachu thermidoriańskiego; • wymienia zmiany, jakie zaszły w społeczeństwie francuskim w wyniku Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego w czasie wojny z I koalicją wzrosła pozycja jakobinów; • charakteryzuje stosunek jakobinów do religii i Kościoła katolickiego; • przedstawia różne oceny Wielkiej Rewolucji Francuskiej; • przedstawia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • przedstawia opór społeczeństwa francuskiego wobec rządów jakobinów; • przedstawia związki między dokumentami wydawanymi w czasie Wielkiej Rewolucji Francuskiej a przemianami społecznymi i życia politycznego we Francji; • ocenia znaczenie Wielkiej Rewolucji Francuskiej;	Uczeń: • interpretuje źródła ikonograficzne związane z dyktaturą jakobinów;
VI. Rzeczpospolita w XVIII wieku					

Temat lekcji	Ocena
--------------	-------

	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
30. Rzeczpospolita w dobie unii polskosaskiej	Uczeń: - wymienia postanowienia sejmu niemego; - wymienia przykładowe zmiany w kulturze w epoce saskiej;	Uczeń: - przedstawia przebieg elekcji Augusta II; - przedstawia udział Rzeczypospolitej w wojnie północnej;	Uczeń: - przedstawia przykłady ingerowania Rosji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - porównuje projekty reform przedstawione przez Stanisława Leszczyńskiego i Stanisława Konarskiego; - wyjaśnia rolę mecenatu królewskiego w rozwoju kultury oświecenia;	Uczeń: - charakteryzuje stosunki między szlachtą a Augustem II; - przedstawia sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w I poł. XVIII w.;	Uczeń: wyjaśnia, czy w I poł. XVIII w. możemy w dalszym ciągu traktować Rzeczpospolitą jako podmiot w stosunkach międzynarodowych;
31. Próby reform i pierwszy rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: - wymienia przykładowe reformy przeprowadzone w pierwszych latach Stanisława Augusta Poniątkowskiego; - wymienia prawa kardynalne; - pokazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą podczas I rozbioru;	Uczeń: - wyjaśnia, w jakich dziedzinach przeprowadzono reformy w pierwszych latach panowania Stanisława Augusta i dlaczego; - wymienia przyczyny konfederacji barskiej; - przedstawia okoliczności uchwalenia praw kardynalnych;	Uczeń: - przedstawia stosunek szlachty do konieczności przeprowadzenia reform ustrojowych w Rzeczypospolitej i wyjaśnia, co wpływało na jej stanowisko; - wymienia działania Rosji, które świadczą o jej ingerencji w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia skutki konfederacji barskiej;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego sprawa dysydentów była łatwym pretekstem dla państw ościennych do ingerowania w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej; - przedstawia argumenty państw zaborczych uzasadniające I rozbiór Rzeczypospolitej i reakcję Polaków; - ocenia, które z państw zaborczych odniosło	Uczeń: - przedstawia, w jaki sposób Francja i Turcja wsparły konfederację barską; - wyjaśnia, dlaczego Francja i Turcja wspierały Polaków przeciw Rosji;

				największe korzyści z rozbioru;	
--	--	--	--	---------------------------------	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

32. Kultura doby oświecenia w Rzeczypospolitej	Uczeń: • przedstawia zmiany w programach nauczania w szkołach w I poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Komisji Edukacji Narodowej; • wymienia przykłady dzieł sztuki z XVIII w. i ich twórców;	Uczeń: • wskazuje przemiany oświeceniowe w programach szkolnych; • wyjaśnia rolę mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego w rozwoju sztuki w II poł. XVIII w.; • przedstawia działalność i znaczenie Towarzystwa Ksiąg Elementarnych;	Uczeń: • charakteryzuje rozwój szkolnictwa w XVIII w.; • wskazuje przemiany oświeceniowe w szkolnictwie Rzeczypospolitej; • przedstawia rozwój kultury Rzeczypospolitej XVIII w.;	Uczeń: • wyjaśnia związki między kulturą a życiem politycznym w Rzeczypospolitej XVIII w.; • przedstawia rolę czasopism wydawanych w Rzeczypospolitej;	Uczeń: • przedstawia rolę Warszawy jako ośrodka kulturalnego XVIII-wiecznej Rzeczypospolitej; • przedstawia wpływ mecenatu magnackiego na rozwój kultury;
33. Sejm Wielki i drugi rozbiór Rzeczypospolitej	Uczeń: • wymienia przykłady działania Rady Nieustającej; • wymienia stronnictwa działające w czasie Sejmu Wielkiego i najważniejsze punkty ich programów; • wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3-go Maja; • pokazuje na mapie tereny, które	Uczeń: • przedstawia strukturę Rady Nieustającej; • charakteryzuje sytuację międzynarodową Rzeczypospolitej w czasie obrad Sejmu Wielkiego; • wymienia postanowienia konstytucji o miastach i Konstytucji 3-go Maja; • wskazuje nawiązania do myśli	Uczeń: • wyjaśnia, jaką rolę miała odgrywać Rada Nieustająca; • wyjaśnia, jak sytuacja międzynarodowa wpłynęła na swobodę podejmowania decyzji na sejmie czteroletnim; • wymienia reformy Sejmu Wielkiego i ocenia szanse ich wprowadzenia w życie; • wymienia przyczyny	Uczeń: • przedstawia okoliczności uchwalenia konstytucji o miastach i wyjaśnia, jakie zmiany w funkcjonowaniu państwa mogła przynieść jej pełna realizacja; • przedstawia przebieg konfederacji targowickiej, wojny w obronie Konstytucji 3-go Maja; • przedstawia okoliczności II rozbioru	Uczeń: • ocenia, czy działania i ustępstwa Stanisława Augusta Poniatowskiego przyniosły oczekiwane przez króla efekty;

	utraciła Rzeczpospolita w czasie II	oświeceniowej w uchwałach Sejmu			
--	-------------------------------------	---------------------------------	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	rozbioru;	Wielkiego; • wymienia skutki konfederacji targowickiej;	podpisanie konfederacji targowickiej i jej przywódców;	Rzeczypospolitej; • wyjaśnia, na co liczył Stanisław August Poniatowski przystępując do Targowicy;	

34. Insurekcja kościuszkowska. Upadek państwa	Uczeń: - wymienia przyczyny insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie miejsca walk w trakcie insurekcji kościuszkowskiej; - pokazuje na mapie podział Rzeczypospolitej w wyniku trzeciego rozbioru;	Uczeń: - wymienia skutki insurekcji kościuszkowskiej; - wymienia postanowienia uniwersału połanieckiego; - ocenia, które z państw rozbiorowych osiągnęło największe korzyści z zajętych ziem Rzeczypospolitej;	Uczeń: - charakteryzuje sytuację polityczną Rzeczypospolitej po drugim rozbiorze; - wymienia działania Tadeusza Kościuszki zmierzające do objęcia powstaniem, jak najszerszych kręgów społecznych; - przedstawia okoliczności trzeciego rozbioru Rzeczypospolitej;	Uczeń: - przedstawia proces radykalizacji postaw Polaków w czasie insurekcji kościuszkowskiej; - przedstawia stosunek Prus do powstania kościuszkowskiego; - przedstawia udział chłopów w insurekcji kościuszkowskiej;	Uczeń: porównuje działalność Jakuba Jasińskiego i Jana Kilińskiego w trakcie insurekcji kościuszkowskiej;
--	---	---	---	---	--

VII. Od epoki napoleońskiej do wojny krymskiej

35. Kształtowanie się systemu napoleońskiego w Europie	Uczeń: pokazuje na mapie nabytki terytorialne Francji w wyniku wojen napoleońskich i miejsca	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób Napoleon wprowadził cesarstwo we Francji;	Uczeń: charakteryzuje sytuację wewnętrzną we Francji w okresie konsulatu i cesarstwa;	Uczeń: - wyjaśnia, co wpływało na to, że społeczeństwo francuskie popierało Napoleona Bonapartego; - wyjaśnia, jakie były cele i	Uczeń: wyjaśnia symbolikę na obrazach z różnych okresów kariery
---	---	--	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

	decydujących bitew; • pokazuje na mapie państwa, które znalazły się w strefie wpływów Francji; • pokazuje na mapie Związek Reński;	• wymienia przykładowe elementy polityki Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia przykładowe postanowienia Kodeksu Cywilnego;	• przedstawia strukturę systemu napoleońskiego w Europie i politykę Napoleona wobec państw zależnych; • wymienia działania, jakie podjął Napoleon przeciwko Wielkiej Brytanii;	co wpływało na działania Napoleona wobec Wielkiej Brytanii; • ocenia skuteczność blokady kontynentalnej;	Napoleona Bonaparte; • wymienia kręgi cywilizacyjne, z których niektóre z nich się wywodziły;
36. Napoleon a sprawa polska	Uczeń: • pokazuje na mapie miejsca bitew stoczonych przez Legiony Polskie; • wymienia działania Napoleona na ziemiach zaboru pruskiego;	Uczeń: • przedstawia powstanie i walki Legionów Polskich; • przedstawia udział Polaków w wojnie z Prusami;	Uczeń: • wymienia działania Polaków zmierzające do odzyskania niepodległości; • przedstawia wpływ hasła rewolucji francuskiej na funkcjonowanie Legionów Polskich; • charakteryzuje stosunek Napoleona do Polaków;	Uczeń: • charakteryzuje stosunek Napoleona do dążeń Polaków do odzyskania niepodległości; • wyjaśnia, dlaczego Napoleon był zainteresowany udziałem Polaków w wojnie z Prusami w latach 1806-1807;	Uczeń: • porównuje działania Jana Henryka Dąbrowskiego i Adama Jerzego Czartoryskiego w celu odzyskania niepodległości; • przedstawia działania Polaków zmierzające do zachowania i rozwijania dorobku kulturalnego;
37. Księstwo Warszawskie	Uczeń: • pokazuje na mapie	Uczeń: • wymienia postanowienia	Uczeń: • przedstawia	Uczeń: • wskazuje wzorce	Uczeń: • wyjaśnia,

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	obszar Księstwa Warszawskiego w 1808 r. i 1810 r.; • pokazuje na mapie miejsca ważniejszych bitew, w których walczyli Polacy u boku lub w sojuszu z Napoleonem w Hiszpanii i z Austrią;	konstytucji Księstwa Warszawskiego; • wymienia korzyści, jakie osiągnęli Polacy z istnienia Księstwa Warszawskiego;	okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rozwiązanie kwestii chłopskiej w Księstwie Warszawskim; • przedstawia miejsce Księstwa Warszawskiego w systemie napoleońskim;	francuskie i tradycje polskie w konstytucji Księstwa Warszawskiego; • przedstawia rolę Polaków, którzy brali udział w wojnach z Hiszpanią i Austrią; • ocenia znaczenie istnienia Księstwa Warszawskiego dla Polaków;	dlaczego w Księstwie Warszawskim było prawo francuskie, pieniądze pruskie i król saski; • wyjaśnia pojęcie sum bajorńskich w czasach Księstwa Warszawskiego i współcześnie;
38. Upadek Napoleona	Uczeń: • wymienia przyczyny wojny z Rosją w 1812 r.; • pokazuje na mapie miejsca bitew z ostatnich lat panowania Napoleona; • wymienia, co pozostało po epoce napoleońskiej;	Uczeń: • przedstawia sytuację Napoleona po przegranej w 1814 r.; • przedstawia stosunek Polaków do Napoleona w ostatnich latach jego panowania i ich sytuację po jego upadku; • wyjaśnia, co pozostało po epoce napoleońskiej dla Francji i Europy;	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Aleksander I przestał przestrzegać warunków pokoju z Tylży; • przedstawia próbę odzyskania władzy przez Napoleona;	Uczeń: • przedstawia sytuację we Francji, która ułatwiła Napoleonowi podjęcie próby odzyskania władzy; • porównuje sytuację Napoleona po przegranej w 1814 i 1815 r.; • ocenia znaczenie epoki napoleońskiej w dziejach Francji i Europy;	Uczeń: • ocenia Napoleona Bonapartego jako wodza i polityka na tle innych wybitnych wodzów;

39. Kongres wiedeński	Uczeń: wymienia zasady, zgodnie z którymi podejmowano decyzje na	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego został zwołany kongres wiedeński;	Uczeń: łączy podejmowane na kongresie wiedeńskim decyzje z zasadami, zgodnie z którymi je	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego kongres wiedeński określa się tańczącym	Uczeń: na wybranych przykładach przedstawia rolę kobiet na kongresie
------------------------------	---	--	--	--	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	kongresie wiedeńskim; - wymienia państwa, których przedstawiciele odgrywali największą rolę podczas obrad kongresu; - wymienia przykładowe decyzje kongresu wiedeńskiego;	- pokazuje na mapie zmiany terytorialne związane z decyzjami kongresu wiedeńskiego; - wyjaśnia, co to było Świąte Przymierze;	podejmowano; - charakteryzuje cele Świątego Przymierza; - porównuje mapę Europy z okresu napoleońskiego i po kongresie wiedeńskim;	kongresem; - porównuje mapy Europy z okresu napoleońskiego oraz po kongresie wiedeńskim i wyjaśnia przyczyny najważniejszych różnic; - charakteryzuje układ sił w Europie po kongresie wiedeńskim;	wiedeńskim;

40. Wiek pary i węgla. Rewolucja przemysłowa	Uczeń: - wymienia czynniki, które wpływają na zmiany demograficzne w Europie; - przedstawia warunki życia robotników; - wymienia grupy społeczne, które powstały w wyniku rewolucji przemysłowej;	Uczeń: - definiuje pojęcia: industrializacja, urbanizacja, migracja; - wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce był związany proces industrializacji i urbanizacji; - wyjaśnia, jak zmiany w transporcie wpłynęły na gospodarkę;	Uczeń: - wyjaśnia, z jakimi zmianami w gospodarce były związane procesy migracyjne w Europie; - charakteryzuje zmiany struktury społecznej związane z rewolucją przemysłową; - wyjaśnia, jak zmiany w transporcie i komunikacji wpłynęły na życie ludzi; - wymienia najważniejsze osiągnięcia nauki w I poł. XIX w.;	Uczeń: - przedstawia rozwój nauki w I poł. XIX w.; - ocenia, które z wynalazków mogły poprawić warunki życia ludności; - wyjaśnia, co wpłynęło na poprawę sytuacji robotników; - wyjaśnia, co spowodowało, że rewolucja przemysłowa miała miejsce najwcześniej w Anglii, a dopiero później stopniowo na	Uczeń: na podstawie materiałów z podręcznika i innych źródeł przedstawia zmiany w krajobrazie Europy Zachodniej, które zaszły w wyniku rewolucji przemysłowej;
---	--	---	--	---	---

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
				kontynencie;	

41. Główne nurty polityczne w Europie w I poł. XIX w.	Uczeń: - wymienia główne założenia ideologii liberalnej; - wymienia główne założenia ideologii konserwatywnej;	Uczeń: - wymienia główne założenia komunizmu; - przedstawia najważniejsze cechy romantyzmu; - wymienia przykładowych twórców romantyzmu;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego doszło do powstania ideologii socjalistycznej; - charakteryzuje socjalizm utopijny;	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się tożsamości narodowej; - porównuje socjalizm utopijny i komunizm; - wskazuje realizację cech romantyzmu w dziełach kultury;	Uczeń: - charakteryzuje działalność liberałów w Europie; - przedstawia zaangażowanie artystów w sprawy społeczne i polityczne w I poł. XIX;
42. Wiosna Ludów w Europie. Wojna krymska	Uczeń: - wymienia najważniejsze przyczyny Wiosny Ludów; - wymienia państwa, w których doszło do wystąpień w czasie Wiosny Ludów; - pokazuje na mapie rejon, gdzie toczyła się wojna krymska; - wymienia skutki wojny krymskiej;	Uczeń: - wymienia przyczyny Wiosny Ludów we Francji i państwach niemieckich; - przedstawia przyczyny i skutki powstania węgierskiego w 1849 r.; - przedstawia skutki Wiosny Ludów we Francji;	Uczeń: - wymienia przyczyny Wiosny Ludów w monarchii habsburskiej i państwach włoskich; - przedstawia skutki Wiosny Ludów w państwach europejskich; - wyjaśnia, co spowodowało różnice w przyczynach Wiosny Ludów w poszczególnych państwach europejskich; - wymienia przyczyny wojny krymskiej;	Uczeń: - wyjaśnia, co ułatwiło monarchom tłumienie wystąpień w okresie Wiosny Ludów; - wyjaśnia, co ułatwiło Ludwikowi Napoleonowi przejęcie pełni władzy we Francji; - przedstawia znaczenie Wiosny Ludów i wojny krymskiej dla układu sił w Europie w poł. XIX w.;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego do wystąpień w okresie Wiosny Ludów nie doszło w Anglii i Rosji; - wyjaśnia, dlaczego wojnę krymską uznaje się za kres działalności Świętego Przymierza; - przedstawia działalność Florance
	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

					Nightingale;
--	--	--	--	--	--------------

Kl 3

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 1. POŁOWIE XIX WIEKU					

1. Stracone złudzenia: Królestwo Kongresowe	Uczeń: - wymienia główne postanowienia konstytucji Królestwa Polskiego; - podaje przykłady łamania konstytucji przez cara; - pokazuje na mapie granice Królestwa Polskiego	Uczeń: - przedstawia nadzieje Polaków związane z Aleksandrem I po utworzeniu Królestwa Polskiego; - wymienia tajne organizacje zakładane przez Polaków i charakteryzuje ich cele; - wymienia przykładowe osiągnięcia gospodarcze Królestwa Polskiego	Uczeń: - uzasadnia, że konstytucja Królestwa Polskiego miała liberalny charakter; - przedstawia cele polityki gospodarczej Ksawerego DruckiegoLubeckiego; - przedstawia przemiany w rolnictwie w Królestwie Polskim w I połowie XIX w.; - wyjaśnia, kim byli kaliszanie	Uczeń: - ocenia, czy cele polityki Ksawerego Druckiego-Lubeckiego zostały zrealizowane; - porównuje politykę Aleksandra I wobec Królestwa Polskiego w drugim i trzecim dziesięcioleciu XIX w.; - porównuje działalność opozycji legalnej i nielegalnej w Królestwie Polskim	Uczeń: ocenia, czy w przypadku Królestwa Polskiego w latach 1815–1830 możemy mówić o autonomii, czy unii personalnej z Rosją
--	---	---	---	--	---

2. Powstanie listopadowe	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew powstania listopadowego; - wymienia przywódców powstania listopadowego; - wymienia represje Mikołaja I skierowane przeciwko	Uczeń: - wymienia przyczyny powstania listopadowego; - wymienia organy władz powstańczych; - wymienia represje Mikołaja I zmierzające do likwidacji samodzielności Królestwa Polskiego	Uczeń: - dzieli przyczyny powstania listopadowego na wewnętrzne i zewnętrzne (wpływ wydarzeń europejskich); - przedstawia proces przekształcania się zrywu podchorążych w powstanie	Uczeń: - uzasadnia, że działania zbrojne powstania listopadowego mogą być nazywane wojną polsko-rosyjską; - ocenia szanse powstania listopadowego na zwycięstwo	Uczeń: - przedstawia obraz powstania listopadowego w utworach literackich i innych tekstach kultury; - przedstawia udział Polaków z pozostałych zaborów w powstaniu listopadowym
3. Polacy na emigracji i pod trzema zaborami (1831–1846)	Uczeń: przedstawia główne założenia programu Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: przedstawia zmiany w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.;	Uczeń: porównuje programy Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego;	Uczeń: przedstawia poglądy i działania członków Młodej Polski;	Uczeń: przedstawia program Gromad Ludu Polskiego
	Ocena dopuszczająca dostateczna dobra				

	• przedstawia rozwój gospodarczy Wielkiego Księstwa Poznańskiego w I połowie XIX w.; • wymienia grupy w strukturze społecznej na ziemiach polskich w I połowie XIX w.	• porównuje sposoby odzyskania przez Polskę niepodległości sformułowane w programach Hotelu Lambert i Towarzystwa Demokratycznego Polskiego; • wymienia organy władzy w Wielkim Księstwie	• wyjaśnia, dlaczego emigrację po powstaniu listopadowym nazywamy Wielką Emigracją; • wymienia organizacje spiskowe działające na ziemiach polskich po powstaniu listopadowym;	• porównuje sytuację w trzech zaborach po powstaniu listopadowym; • przedstawia działania Polaków w Wielkim Księstwie Poznańskim, które miały wzmocnić ich pozycję wobec Prus;	i
4. Powstanie krakowskie i Wiosna Ludów na ziemiach polskich	Uczeń: • lokalizuje w czasie i przestrzeni rabację galicyjską	Uczeń: • wyjaśnia, co to była rabacja galicyjska	Uczeń: • wyjaśnia okoliczności wybuchu rabacji galicyjskiej (powstanie krakowskie); • pokazuje na mapie rejon objęty rabacją galicyjską	Uczeń: • ocenia skutki rabacji galicyjskiej	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego rabacja galicyjska przyczyniła się do klęsk powstania krakowskiego

5. Kultura polska w 1. połowie XIX w.	Uczeń: - wymienia przykładowe przedsięwzięcia arystokracji polskiej w dziedzinie kultury w I połowie XIX w.; - wymienia głównych twórców emigracyjnych i ich dzieła	Uczeń: - przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju oświaty; - wyjaśnia, na czym polegał spór klasyków z romantykami; - wyjaśnia, na czym polegała idea mesjanizmu	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego arystokracja polska w I połowie XIX w. podejmowała inicjatywy w sferze kultury; - przedstawia rolę, jaką odgrywały uniwersytety i liceum w Krzemieńcu w rozwoju kultury i nauki; - wyjaśnia, jak klęska powstania listopadowego wpłynęła na kulturę polską; - przedstawia rolę emigracji polistopadowej w rozwoju kultury polskiej	Uczeń: - ocenia, czy działania arystokracji polskiej z I połowy XIX w. są ważne także i dziś dla kultury polskiej; - porównuje nurt sentymentalny i romantyzm w kulturze polskiej; - przedstawia realizację założeń klasycznych i romantycznych w tekstach kultury	Uczeń: przedstawia rolę prac Joachima Lelewela dla rozwoju historiografii
---	--	---	---	--	---

Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
II. EUROPA I ŚWIAT OD POŁOWY XIX W. DO 1914 ROKU					
6. Przemiany gospodarcze, rozwój nauki i techniki	Uczeń: - wymienia nowe surowce, które pojawiły się w II połowie XIX w.; - wymienia wynalazki, które wpłynęły na życie ludzi; - wymienia przykładowych wynalazców z II połowy XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób wynalazki zmieniły życie codzienne ludzi; - wymienia przykładowe odkrycia naukowe i ich odkrywców; - definiuje monopol i przedstawia jego wpływ na życie gospodarcze w II połowie XIX w.	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób nowe surowce i wynalazki przyczyniły się do rozwoju gospodarczego świata w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, dlaczego w II połowie XIX w. mówimy o „drugiej rewolucji przemysłowej”	Uczeń: - ocenia, które wynalazki najbardziej zmieniły życie codzienne ludzi; - ocenia zjawisko monopolizacji gospodarki z punktu widzenia producentów i konsumentów; - przedstawia związki między rozwojem nauki a gospodarką i życiem codziennym ludzi	Uczeń: przedstawia sylwetki przykładowych wynalazców z II połowy XIX w. i ich osiągnięcia

7. Przemiany obyczajowe i rozwój kultury masowej	Uczeń: - wymienia nurty w sztuce II połowy XIX w. - i przykładowych twórców każdego z tych nurtów; - wymienia przykładowych pisarzy II połowy XIX w.; - wymienia przykładowe zabytki i utwory literackie	Uczeń: - wymienia założenia filozofii pozytywistycznej; - wymienia czynniki, które przyczyniły się do rozwoju kultury masowej; - wymienia cechy kultury masowej; - przedstawia przemiany, jakie nastąpiły w życiu rodzinnym w mieście	Uczeń: - wskazuje różnice między poszczególnymi nurtami w sztuce II połowy XIX w.; - przedstawia związki między zmianami w życiu gospodarczym i społecznym a rozwojem kultury masowej; - wymienia dyscypliny sportowe, które	Uczeń: - przedstawia różnice między kulturą wysoką a kulturą masową; - daje przykłady twórczości z kultury wysokiej i kultury masowej z II połowy XIX w. - charakteryzuje wpływ przemian społecznych na więzi rodzinne i	Uczeń: przedstawia, czym różniły się igrzyska olimpijskie w starożytnej Grecji od igrzysk olimpijskich wznowionych w końcu XIX w.
	II połowy XIX w.		rozwijały	międzyludzkie;	

	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wyjaśnia terminy: emancypacja kobiet, sufrażystki; • wymienia główne założenia ideologii nacjonalistycznej	• wskazuje różnice między emancypantkami a sufrażystkami; • wymienia główne założenia społecznej nauki	• porównuje nurty w ideologii socjalistycznej i wymienia ich przedstawicieli; • wymienia metody walki	• przedstawia stosunek społeczeństw do walki kobiet o prawa wyborcze; • przedstawia sytuację	• przedstawia przywód- czynię walki habsburskiej na o prawa kobiet w Kanadzie (pomnik przed budynkiem Parlamentu w Ottawie)
9. Zjednoczenie Włoch. Zjednoczenie Niemiec	Uczeń: • wymienia główne etapy jednoczenia Włoch w II połowie XIX w.; • wymienia główne etapy jednoczenia Niemiec w II połowie XIX w.; • pokazuje na mapie	Uczeń: • przedstawia rolę Królestwa Sardynii w procesie jednoczenia Włoch; • przedstawia rolę Prus w procesie jednoczenia Niemiec;	Uczeń: • porównuje proces jednoczenia Włoch i Niemiec w II połowie XIX w.; • przedstawia okoliczności powstania Austro-Węgier; • uzasadnia,	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego Królestwo Sardynii i Prusy odgrywały przewodnią rolę w procesach zjednoczeniowych Włoch i Niemiec; • ocenia pozycję monarchii	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego używa się określenia, że Niemcy zostały zjednoczone „krwią i żelazem”; • przedstawia, jak Włosi upamiętnili Wiktora Emanuela II
8. Demokratyzacja życia politycznego. Ideologie i ruchy polityczne	Uczeń: • przedstawia zmiany w prawie wyborczym w krajach europejskich w II połowie XIX w.;	Uczeń: • wyjaśnia, co rozumiano wówczas przez powszechne prawo wyborcze;	Uczeń: • przedstawia czynniki, które doprowadziły do ukształtowania się ideologii nacjonalistycznej;	Uczeń: • przedstawia rolę Międzynarodówek;	Uczeń: • wyjaśnia, czym różni się sufrażystki od sufrażetek;

Ocena

Temat lekcji

10. Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	Uczeń: • przedstawia rozwój gospodarczy Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny secesyjnej; • wymienia strony walczące w wojnie	Uczeń: • przedstawia rozwój terytorialny Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • pokazuje na mapie tereny kolejno przyłączane do Stanów Zjednoczonych; • wyjaśnia pojęcia:	Uczeń: • charakteryzuje metody powiększania obszaru i stref wpływów Stanów Zjednoczonych w XIX w.; • porównuje gospodarkę stanów północnych	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego wybór Abrahama Lincolna na prezydenta doprowadził do secesji stanów południowych; • wymienia czynniki, które ułatwiły zwycięstwo	Uczeń: • wyjaśnia znaczenie bitwy pod Gettysburgiem; • przedstawia informacje o dowódcach Unii i Konfederacji z czasów wojny secesyjnej
11. Ekspansja kolonialna mocarstw w Afryce i Azji	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich (Anglii, Francji, Niemiec, Włoch);	Uczeń: • definiuje pojęcia: kolonia, protektorat, dominium i podaje przykłady terytoriów zależnych o takim statusie;	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny kolonii państw europejskich i ich strefy wpływów;	Uczeń: • porównuje tereny zajęte przez państwa europejskie w XV–XVI w. oraz w II połowie XIX w.;	Uczeń: • wyjaśnia, na czym polegała polityka otwartych drzwi, która miała być prowadzona w Chinach;
	Ocena dopuszczająca				

	wymienia przykładowe przyczyny ekspansji kolonialnej w II połowie XIX w.	pokazuje na mapie obszary zajęte przez Japonię na przełomie XIX i XX w.	- przedstawia konflikty Wielkiej Brytanii związane z tworzeniem imperium kolonialnego; - przedstawia przyczyny i skutki wojny japońsko-rosyjskiej	- wskazuje tereny kolonii, które w okresie od XV–XIX w. przeszły pod władzę innego państwa; - wskazuje związki między ekspansją kolonialną a sytuacją wewnętrzną	wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone były zwolennikiem tej polityki
12. Polityka między-narodowa u schyłku XIX i na początku XX w.	Uczeń: - wymienia płaszczyzny rywalizacji mocarstw w II połowie XIX i początkach XX wieku; - wymienia państwa, które tworzyły trójprzymierze i trójp porozumienie	Uczeń: - wymienia zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii; - przedstawia przyczyny i skutki wojen bałkańskich z początku XX w.; - pokazuje na mapie tereny, na których Niemcy chcieli zwiększyć swoje wpływy	Uczeń: - przedstawia proces kształtowania się trójprzymierza i trójp porozumienia; - przedstawia proces rozpadu Imperium Osmańskiego w II połowie XIX w.; - wyjaśnia, jaki wpływ na kształtowanie się trójp porozumienia miała niemiecka polityka kolonialna	mocarstw; Uczeń: - wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na zmianę układu sojuszy na przełomie XIX i XX w.; - ocenia, czy zasady polityki zagranicznej Wielkiej Brytanii były wystarczające, by zapewnić jej bezpieczeństwo na przełomie XIX i XX w.; - wskazuje związki między wojnami bałkańskimi a rywalizacją Rosji i Austro-Węgier oraz	Uczeń: przedstawia rywalizację Rosji, Wielkiej Brytanii i Niemiec na terenie Persji i jej wpływ na kształtowanie się trójp porozumienia

				rozpadem Imperium Osmańskiego	
--	--	--	--	-------------------------------------	--

III. POLACY I ZIEMIE POLSKIE W 2. POŁOWIE XIX I NA POCZĄTKU XX WIEKU

13. Królestwo Polskie przed wybuchem powstania styczniowego	Uczeń: • przedstawia działania Polaków, które rozbudzały w społeczeństwie nastroje patriotyczne przed wybuchem powstania styczniowego;	Uczeń: • wymienia reformy przeprowadzone w Rosji i Królestwie Polskim w ramach odwilży posewastopolskiej;	Uczeń: • porównuje sytuację w Rosji I połowy XIX w. i w czasie odwilży posewastopolskiej;	Uczeń: • ocenia, czy były szanse na przywrócenie chociaż części praw narodowych Polakom;	Uczeń: • charakteryzuje działalność pozapolityczną Andrzeja Zamoyskiego i Leopolda Kronenberga
--	---	--	--	---	---

Ocena

Temat lekcji					
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
	• wyjaśnia, kim byli biali i czerwoni; • Wyjaśnia termin: odwilż posewastopolska	• wymienia przykładowe reformy Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim; • formułuje cel reform Aleksandra Wielopolskiego	• charakteryzuje możliwości działania Polaków w Królestwie Polskim w czasie odwilży posewastopolskiej; • wymienia organizacje i instytucje polskie, które powstały i	• ocenia, czy Aleksander Wielopolski miał szansę na uzyskanie poparcia Polaków dla swojej działalności	
14. Powstanie styczniowe	Uczeń: • wymienia rejon największego natężenia walk powstańczych i pokazuje je na mapie; • wymienia dowódców powstania styczniowego; • wymienia organy władz	Uczeń: • wyjaśnia, co spowodowało wybuch powstania styczniowego; • przedstawia działania Romualda Traugutta jako dyktatora powstania; • wymienia represje zastosowane przez cara	Uczeń: • porównuje powstanie uwłaszczeniowych przez względy organizacji powstańczej i władz prowadzenia działań politykę wojennych;	Uczeń: • porównuje powstanie styczniowe pod względem sposobu prowadzenia działań wojennych; • porównuje działania postanowienia podjęte przez władze powstańcze (listopadowe i wydanych w sprawie władze chłopskiej; cara; • wyjaśnia, do jakiej idei nawiązuje pieczęć władz	Uczeń: • porównuje powstanie styczniowe i powstanie listopadowe

powstańców • wyjaśnia, co Rządu Narodowego w zależności od tego, wpływało na (ilustracja czy przewagę stanowisko państw w podręczniku) w nich miało zachodnich wobec

ugrupowanie białych, powstania czy czerwonych; styczniowego; • przedstawia • porównuje represje stosunek państw zastosowane przez zachodnich wobec cara wobec Polaków powstania w Królestwie Polskim styczniowego i na ziemiach zabranych

15. Sytuacja Polaków w zaborach: rosyjskim, pruskim i austriackim	Uczeń: • przedstawia cele i działalność Komisji Kolonizacyjnej i Haski; • wymienia polskie organy władzy Galicji powstałe w ramach autonomii; • wymienia prawa narodowe,	Uczeń: • charakteryzuje sytuację Polaków w zaborze rosyjskim; • wyjaśnia, na czym polegała polityka kulturkampfu; • przedstawia rozwój rolnictwa i przemysłu w poszczególnych zaborach w II	Uczeń: • porównuje sytuację Polaków na ziemiach zabranych i w Królestwie Polskim w II połowie XIX w.; • formułuje cele polityki władz pruskich (niemieckich) wobec Polaków	Uczeń: • ocenia skuteczność działań podejmowanych przez władze pruskie (niemieckie) i Polaków w II połowie XIX w.; • przedstawia proces kształtowania się polskiej tożsamości narodowej	Uczeń: • porównuje działalność Aleksandra Wielopolskiego i Agenora Gołuchowskiego; • wyjaśnia, dlaczego Agenor Gołuchowski uzyskał poparcie Polaków dla swoich działań
--	---	---	--	---	--

które otrzymali Polacy Ocena połowie XIX w.; w II połowie XIX w.; na terenie Pomorza,

Temat lekcji dopuszczająca dostateczna dobra bardzo dobra celująca

- wymienia nowe grupy społeczne, które pojawiły się w społeczeństwie polskim w XIX w.

- wymienia działania Polaków, które miały na celu obronę przed polityką germanizacyjną
- porównuje sytuację Polaków w zaborze austriackim z sytuacją

- Polaków w zaborze pruskim i rosyjskim; • porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich
- charakteryzuje

k
o
n
f
l

i k t y s p o ł e c z n o n a r o d o w o -		c i o w e n a t e r e n i e G a l i c j i w		l p o ł o w i e X l X w . ; • w y j a ś n i		, c o w p ł y w a ł o n a p r z e m i a n y
16. Masowe ruchy polityczne na ziemiach polskich	Uczeń: • charakteryzuje program warszawskich pozytywistów; • wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w ramach ruchów ludowego, socjalistycznego i narodowego oraz ich przywódców	Uczeń: • wymienia czynniki, które spowodowały socjalistycznym; wymienia partie polityczne i działaczy związanych z każdym świadomość z nurtów w polskim narodową; ruchu	Uczeń: • porównuje dwa nurty w polskim ruchu społeczeństwie polskim w epoce nowożytnej i XIX w.; • wyjaśnia, na czym polegał w II połowie XIX w.	Uczeń: • porównuje pojęcie narodu w polskie w XX w. i obecnie, nowoczesnego które wywodzą się z narodu polskiego i partii politycznych kształtowały powstałych na	Uczeń: • wymienia partie działające powstanie	
			66			

- wymienia główne socjalistycznym; trójlojalizm; założenia • przedstawia •
 wyjaśnia, w których programowe partii programy ruchów zaborach
 politycznych ludowego i naro- poszczególne
 powstałych dowego oraz ruchy polityczne miały
 w ramach ruchów przykłady ich realizacji największe poparcie;
 ludowego, • wyjaśnia, co socjalistycznego i spowodowało
 narodowego zmianę nazwy

Stronnictwa
 Ludowego na Polskie
 Stronnictwo Ludowe

17. Rewolucja 1905–1906 w Królestwie Polskim	Uczeń: - wymienia przyczyny i skutki rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia orientacje polityczne na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej	Uczeń: - przedstawia przyczyny rewolucji 1905 r. w Rosji; - wymienia zmiany, na które zgodził się Mikołaj II w wyniku rewolucji	Uczeń: - przedstawia przebieg rewolucji 1905 r. w Królestwie Polskim; - przedstawia grupy społeczne, które wystąpiły w czasie rewolucji 1905 r. i ich postulaty; - charakteryzuje działalność orientacji proaustriackiej – niepodległościowej przed I wojną światową	Uczeń: - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Rosji na począt- ku XX w. wpłynęła na wy- buch rewolucji 1905 r.; - wyjaśnia, w jaki sposób wydarzenia w Rosji z lat 1905–1907 wpływały na sytuację w Królestwie Polskim; - ocenia trwałość zmian, które zaszły w Rosji i w Królestwie Polskim w wyniku rewolucji 1905 r.	Uczeń: przedstawia inne orientacje polityczne, które wykształ- ciły się na ziemiach polskich przed I wojną światową
---	--	---	---	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
18. Polska kultura przełomu XIX i XX stulecia	Uczeń: wymienia najważniejsze cechy kultury okresu Młodej kulturze; Polski;	Uczeń: przedstawia cechy i nauka pozytywizmu w wymienia osiągnięcia naukowe przykładowych Polaków	IV. POLSKA, EUROPA I ŚWIAT W OKRESIE WIELKIEJ WOJNY		
XX w.;	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób kultura masowej na wydarzenia kulturalne w polskich łączyły Polaków z różnych zaborów	Uczeń: wymienia osiągnięcia naukowe w II połowie XIX i początku XX w.;	19. Początek wojny • Uczeń: wojny • wymienia państwa • wymienia i działania zbrojne		
			1916 stw centralnych; światowej; • wymienia i pokazuje • wyjaśnia, co n a m a pi e		
			czące po stronie bezpośrednie w latach 1914– pa ństw ententy i przyczyny I wojny		
			pań		
			ją poj ęci a: naj wa żni ejsz e woj na poz ycyj na, bit wy na		

froncie wojna totalna; zachodnim i • uzasadnia, że wschodnim z lat działania wojenne na 1914–1916; froncie zachodnim		miały charakter wojny		Kraków nazywano Polskimi Atenami		działania Uczeń: • przedst awia osiągnięcia artystów i uczonych polskich poza granicami ziem polskich		Uczeń: • przedsta wia, do jakich działań wykorzystywano zwierzęta w czasie I wojny światowej	
Uczeń: • przedstawia rolę przykła- dowych artystów w kultu- rze polskiej II połowy XIX i początku XX w.; • wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury masowej na ziemiach polskich; • przedstawia zmianę pozycji kobiet w społeczeństwie polskim na przełomie XIX i XX w.				Uczeń: • przedst awia przebieg działań wojennych na Półwyspie Bałkańskim i froncie włoskim; • wyjaśnia, w jaki sposób nowe rodzaje broni wpłynęły na prowadzone					
Uczeń: • wyjaśnia cele i konsekwen- cje realizacji przez Niem- ców planu Schlieffena; • wyjaśnia, dlaczego kolejne państwa przyłączały się do państw centralnych lub ententy;									
Uczeń: • charakteryzuje rozwój szkolnictwa na ziemiach polskich w II połowie XIX w.; • przedstawia rolę historii w twórczości artystów polskich w II połowie XIX i początku XX w.; • wyjaśnia, dlaczego									
20. Rewolucja lutowa i przewrót	Uczeń: • wymienia przyczyny prowadzone przez sytuację lutowej; władze bolszewickie; przyczyny Czeka; wojny i wskazuje jej zasady wpływ na wybuch	Uczeń: • wymienia dekrety w Rosji w pierwszych latach • wyjaśnia, co to była ułatwiło bolszewikom dokonanie zamachu	Uczeń: • wyjaśnia, na czym po rewolucji • wyjaśnia, co i skutki rewolucji	Uczeń: • wyjaśnia, co to była lutowej; • wymienia • przedstawia	Uczeń: bolszewicki w Rosji i				

Temat lekcji	Ocena	komunizmu rewolucji lutowej; stanu (rewolucja wojennego; • przedstawia październikowa);			
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca

			• przedstawia skutki wpro- wadzenia przez bolsze- wików dekretu o ziemi i dekretu o prawie	• przedstawia znaczenie dekretów wprowadzonych przez władze bolszewickie	
21. Sprawa polska w czasie I wojny światowej	Uczeń: • przypomina orientacje polityczne istniejące na ziemiach polskich przed wybuchem I wojny światowej; • wymienia dokumenty, w których była mowa o powstaniu niepodległego państwa polskiego i ich najważniejsze	Uczeń: • wymienia przykładowe działania Komitetu Narodowego Polskiego; • przedstawia różnice w stanowiskach państw walczących wobec kwestii odzyskania przez Polskę niepodległości; • wyjaśnia, co to była	Uczeń: • przedstawia sytuację Polaków w pierwszych latach wojny; • wyjaśnia przyczyny wydania <i>Aktu 5 listopada</i>; • wymienia organy władz polskich powołane na mocy <i>Aktu 5 Listopada</i>; • przedstawia rolę	Uczeń: • ocenia znaczenie <i>Aktu 5 listopada</i> dla odzyskania przez Polskę niepodległości; • charakteryzuje politykę państw centralnych na okupowanych terenach Królestwa Polskiego; • wyjaśnia, co wpływało na stosunek państw	Uczeń: • przedstawia udział Polek w walkach o odzyskanie niepodległości w czasie I wojny światowej
	postanowienia;	Błękitna Armia	Komitetu	walczących do kwestii	

22. Koniec Wielkiej Wojny. Odzyskanie niepodległości przez Polskę	Uczeń: - wymienia postanowienia pokoju brzeskiego; - przedstawia proces kształtowania się władz centralnych odrodzonej Polski	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego udział Stanów Zjednoczonych w wojnie był ważny dla państw ententy; - przedstawia konsekwencje trudnej sytuacji gospodarczej i politycznej Niemiec oraz Austro-Węgier jesienią 1918	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Stany Zjednoczone przystąpiły do wojny po stronie państw ententy; - wyjaśnia, dlaczego Rosja bolszewicka zdecydowała się na podpisanie pokoju brzeskiego; - charakteryzuje trudności gospodarcze Niemiec	Uczeń: - charakteryzuje trudności polityczne Niemiec i Austro-Węgier jesienią 1918 r.; - wymienia lokalne ośrodki władzy na ziemiach polskich istniejące jesienią 1918 r. i działaczy stojących na ich czele;	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego konflikt zbrojny z lat 1914–1918 był na początku określany jako Wielka Wojna, a potem jako I wojna światowa
--	---	--	---	---	--

Ocena

i Austro-Węgier

Temat lekcji

	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
23. Układ w sprawie systemu wersalskiego • wymienia najważniejsze postanowienia traktatu wersalskiego; • wymienia cele i przykłady działalności Ligi Narodów; • pokazuje na mapie państwa, które powstały po I wojnie światowej • wyjaśnia znaczenie pojęć: ład wersalski, ład	waszyngtoński; • wymienia przykładowe problemy związane utrzymaniem ładu wersalskiego; • wyjaśnia, co było największą słabością Ligi Narodów; • pokazuje na mapie straty terytorialne Niemiec po I wojnie światowej		Uczeń: pokazuje na mapie obszary plebiscytowe po I wojnie światowej i zmiany, które zaszły w wyniku plebiscytów; • przedstawia stanowiska państw ententy wobec powojennych losów państw centralnych; • wymienia postanowienia traktatów pokojowych	Uczeń: zawartych z pozostałymi państwami centralnymi; • przedstawia problemy mniejszości narodowych; • charakteryzuje mocne i słabe strony Ligi • wyjaśnia, w jaki sposób postanowienia traktatu wersalskiego i pozostałych traktatów	Uczeń: pokojowych były kompromisem różnych stanowisk państw zwycięskich; • ocenia szanse trwałości ładu wersalskiego i ładu waszyngtońskiego; • ocenia, czy Liga Narodów spełniła pokładane w niej nadzieje;

- pokazuje na mapie straty terytorialne państw centralnych (poza Niemcami)

- interpretuje karykaturę ze strony 256 w podręczniku, z uwzględnieniem polityki

Stanów Zjednoczonych po I wojnie światowej; • wymienia przykłady nieskutecznych działań

Ligi Narodów w okresie dwudziestolecia międzywojennego

24. Świat po Wielkiej Wojnie. Wielki kryzys gospodarczy	Uczeń: • wymienia przykładowe skutki społeczne i gospodarcze I wojny światowej; • przedstawia, jak zmieniła się pozycja kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; • wymienia przykładowe sposoby przezwyciężania wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: • wyjaśnia, które państwa i dlaczego mogły najbardziej odczuć skutki I wojny światowej; • wyjaśnia, co wpłynęło na zmianę pozycji kobiet w społeczeństwach europejskich po I wojnie światowej; • wymienia przyczyny wielkiego kryzysu gospodarczego	Uczeń: • przedstawia polityczne skutki I wojny światowej dla krajów europejskich i ich kolonii; • wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy dotknął prawie cały świat	Uczeń: • przedstawia odbicie przeżyć związanych z doświadczeniami wielkiej wojny w dziełach kultury; • przedstawia bilans I wojny światowej; • ocenia, czy wprowadzenie prohibicji w Stanach Zjednoczonych spełniło pokładane w niej nadzieje	Uczeń: • wyjaśnia, dlaczego wielki kryzys gospodarczy był w niewielkim stopniu odczuwany w ZSRS i Hiszpanii; • porównuje sposoby walki z epidemią grypy hiszpańskiej i jej konsekwencje po I wojnie światowej z sytuacją związaną z obecną epidemią COVID-19
	Ocena				

Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
25. Narodziny faszyzmu we Włoszech	Uczeń: - wymienia założenia ideologii faszystowskiej; - przedstawia proces przejęcia władzy przez Mussoliniego; - pokazuje na mapie tereny ekspansji Włoch faszystowskich	Uczeń: - wymienia trudności gospodarcze i polityczne Włoch po I wojnie światowej; - wymienia organy władzy w faszystowskich Włoszech i ich kompetencje; - przedstawia politykę	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Włosi byli niezadowoleni z postanowień traktatów pokojowych po I wojnie światowej; - charakteryzuje politykę gospodarczą Mussoliniego;	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego Mussolini zyskał poparcie Włochów; - charakteryzuje stosunki między państwem włoskim a Kościołem katolickim; - wyjaśnia znaczenie traktatów laterańskich; - uzasadnia, że	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób Benito Mussolini nawiązywał do tradycji imperium rzymskiego

26. System nazistowski w Niemczech	Uczeń: - wymienia założenia ideologii nazistowskiej; - przedstawia okoliczności objęcia przez Adolfa Hitlera funkcji kanclerza; - przedstawia wydarzenia określone jako noc kryształowa	Uczeń: - wymienia postanowienia układu w Locarno; - wymienia cechy państwa totalitarnego na przykładzie III Rzeszy; - wyjaśnia, cel uchwalenia ustaw norymberskich	Uczeń: - przedstawia sytuację w Niemczech po I wojnie światowej; - przedstawia walkę o władzę w łonie NSDAP; - przedstawia politykę NSDAP wobec przeciwników politycznych; - charakteryzuje politykę władz III Rzeszy wobec Żydów	Uczeń: - wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sytuacji międzynarodowej miało podpisanie układu w Locarno; - wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja w Niemczech po I wojnie światowej ułatwiła dojście do władzy Adolfowi Hitlerowi; - charakteryzuje politykę gospodarczą III Rzeszy; - wskazuje związki między ideologią nazistowską a polityką wobec Żydów	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób ideologia nazistowska znajdowała odzwierciedlenie w sztuce III Rzeszy
---	--	---	---	--	---

27. Państwo sowieckie	Uczeń: - wymienia organy władzy w Związku Sowieckim; - charakteryzuje represje wobec ludności stosowane przez władze w okresie rządów Stalina;	Uczeń: - wymienia założenia Nowej Ekonomicznej Polityki i gospodarki centralnie planowanej; - wyjaśnia przyczyny represji różnych grup ludności w państwie	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego w Związku Sowieckim wprowadzano zmiany w polityce gospodarczej państwa; - wymienia postanowienia układu w Rapallo;	Uczeń: - przedstawia konsekwencje układu w Rapallo; - wyjaśnia rolę propagandy i sztuki w kształtowaniu wizerunku przywódcy i państwa sowieckiego;	Uczeń: ocenia, czy założenia gospodarki komunistycznej (kolektywizacja, gospodarka nakazowo-rozdzielcza itp.) faktycznie doprowadziły do rozwoju gospodarczego
sowieckim; Związku Sowieckiego Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca przedstawia przykłady działań propagandowych w ZSRS	dostateczna wymienia cechy socrealizmu	dobra przedstawia rolę propagandy w ZSRS i środki przez nią stosowane	bardzo dobra - uzasadnia, że Związek Sowiecki był państwem totalitarnym; - wyjaśnia rolę	celująca

28. Świat na drodze ku wojnie	Uczeń: • pokazuje na mapie rozrost terytorialny III Rzeszy; • wymienia dokumenty, które doprowadziły do ukształtowania się osi Rzym–Berlin–Tokio; • wymienia postanowienia paktu Ribbentrop- - Mołotow	Uczeń: • wymienia działania III Rzeszy mające na celu militaryzację państwa; • przedstawia politykę państw zachodnich wobec III Rzeszy; • wymienia postanowienia dokumentów, które ukształtowały oś Rzym–Berlin–Tokio	Uczeń: • przedstawia działania III Rzeszy, które łamały postanowienia traktatu wersalskiego; • wyjaśnia znaczenie paktu antykominternowskiego i paktu stalowego dla powstania osi Rzym– Berlin–Tokio; • przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii; • wyjaśnia znaczenie paktu Ribbentrop-Mołotow	Uczeń: • przedstawia ekspansję Japonii na Dalekim Wschodzie; • przedstawia współpracę państw faszystowskich w trakcie wojny domowej w Hiszpanii; • ocenia, czy polityka państw zachodnich wobec III Rzeszy przyniosła oczekiwane efekty	Uczeń: • przedstawia udział Polaków w wojnie domowej w Hiszpanii; • przedstawia odbicie konfliktów z lat 30. XX w. (do wybuchu II wojny światowej) w literaturze i sztuce
29. Nauka i kultura w okresie międzywojennym	Uczeń: • przedstawia wpływ technicznego postępu na sztukę i film • wymienia międzywojennym; rolę w dwudziestoleciu dzieła sztuki i film • przedstawia do odpowiednich architektury w propagandzie; literatury między- wojennego kompozytorską międzywojennego	Uczeń: • wyjaśnia, co nowe nurtów sceny w dwudziestoleciu ludzi i rozwój kultury; dwudziestoleciu artystów tworzących przykładowe • przedstawia	Uczeń: • wymienia cechy kultury masowej dla publiczności przykładowych artystów tworzących odgrywały literatura i międzywojennym; • ocenia, czy artyści kinematografii na życie codzienne architektury w • przedstawia	Uczeń: • przedstawia • ocenia, czy artyści kinematografii na życie codzienne architektury w • przedstawia	Uczeń: • przedstawia postępu rozwoju w idolami przykładowych • wyjaśnia, jaką międzywojennym

przykładowych międzywojennym przykładowych
dwudziesto-

naukowców pisarzy tego okresu

lecia
międzywojennego
i dziedziny nauki, którymi
się zajmowali **Ocena**

Temat lekcji

dopuszczająca

dostateczna

dobra

bardzo dobra

celująca

VI. POLSKA W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM

30. Walka o granice odrodzonej Polski

Uczeń:

- wymienia postanowienia traktatu wersalskiego dotyczące ziem polskich;
- wyjaśnia termin: orlęta lwowskie; • przedstawia znaczenie Bitwy Warszawskiej;
- pokazuje na mapie granice II Rzeczypospolitej

Uczeń:

- wymienia wydarzenia, które wpłynęły na kształt polskiej granicy z Niemcami po I wojnie światowej; • wymienia postanowienia pokoju ryskiego;
- wymienia najważniejsze problemy państwa polskiego związane z kształtem granic

Uczeń:

- przedstawia koncepcje dotyczące kształtu polskiej granicy wschodniej;
- przedstawia przyczyny i przebieg wojny polsko-bolszewickiej;
- wymienia przyczyny konfliktu polsko-ukraińskiego w Galicji Wschodniej;

Uczeń:

- wyjaśnia, co wpłynęło na wynik plebiscytów na Warmii i Mazurach oraz na Górnym Śląsku;
- charakteryzuje problemy związane z kształtowaniem się granicy na Śląsku Cieszyńskim i Wileńszczyźnie; • wyjaśnia podłoże proble-

Uczeń:

- wyjaśnia genezę i znaczenie terminów, którymi określa się Bitwę Warszawską; • charakteryzuje przedstawianie walk o granice odrodzonego państwa w sztuce

31. II Rzeczpospolita w okresie rządów parlamentarnych (1918–1926)	Uczeń: • charakteryzuje prawo wyborcze do Sejmu • Ustawodawczego; • wymienia uprawnienia sejmu i prezydenta na mocy konstytucji marcowej; • wymienia pierwszych	Uczeń: • wymienia postanowienia małej konstytucji; • przedstawia okoliczności wyboru Gabriela Narutowicza na Prezydenta II Rzeczypospolitej	• wyjaśnia podłoże Uczeń: • porównuje pozycję władzy ustawodawczej i wykonawczej na mocy konstytucji marcowej; • wymienia zasady ustrojowe państwa i prawa obywateli zawarte w konstytucji	Uczeń: • wyjaśnia problemy związane z przeprowadzeniem wyborów do Sejmu Ustawodawczego; • porównuje pozycję Józefa Piłsudskiego jako Tymczasowego Naczelnika Państwa i Naczelnika Państwa; • charakteryzuje życie	Uczeń: • podaje przykład gabinetu pozaparlamentarnego, który powstał w latach 20. XX w., i wyjaśnia okoliczności jego powołania
32. Rządy sanacji w Polsce (1926–1939)	Uczeń: • wymienia przykładowe przyczyny zamachu majowego;	Uczeń: • wymienia przykładowe skutki zamachu majowego;	Uczeń: • przedstawia stosunek różnych grup społecznych do działań Józefa	Uczeń: • uzasadnia, że w Polsce po przewrocie majowym	Uczeń: • wymienia mocne i słabe strony II rządu Chjeno-Piasta;

Ocena

Piłsudskiego w 1926

Temat lekcji

dopuszczająca

dostateczna

dobra

bardzo dobra

celująca

• wymienia • przedstawia zmiany • przedstawia zmiany • przedstawia • wyjaśnia, w jaki sposób powołanie prezydenta, które sejm wprowadzone przez prawicowego rządu Chjeno- wzmocniły jego i prezydenta nowelę sierpniową w okresie rządów -Piasta wpłynęło władzę na mocy wprowadzone na i konstytucję sanacji; na wybuch przewrotu konstytucji kwietniowej; • ocenia pozycję majowego kwietniowej; • charakteryzuje Józefa

• wyjaśnia, jaką rolę • wyjaśnia, co to był politykę Piłsudskiego w obozie odgrywał Bezpartyjny Centrolew; wewnętrzną obozu sanacyjnym; Blok • charakteryzuje sanacji; • charakteryzuje obóz Współpracy z Rządem politykę • przedstawia pozycję sanacji po śmierci obozu sanacji wobec Prezydenta Ignacego Józefa

przeciwników
politycznych

Mościckiego po
śmierci
Józefa Piłsudskiego

Piłsudskiego

	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
	• wymienia				
33. Społeczeństwo II Rzeczypospolitej	• przedstawia na różnice poszczególnych narodowych wśród jednej sytuację żydowskiej w II Rzeczypospolitej; mniejszości	• wyjaśnia, co stosunku różnych tożsamości • charakteryzuje mniejszości • charakteryzuje sytuację zmian w strukturze ukraińskiej w II Rzeczypospolitej; • przedstawia II Rzeczypospolitej; charakteryzuje II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych	• wyjaśnia przyczyny przykłady wyboru zamieszkujące II Rzeczypospolita; (etniczną, religijną, społeczeństwa państwa polskiego; II Rzeczypospolitej; • wyjaśnia przyczyny białoruskiej w II zawodowej społeczeństwa II Rzeczypospolitej; II Rzeczypospolitej II Rzeczypospolitej mniejszości niemieckiej w II Rzeczypospolitej;	• przedstawia mniejszości narodowe społeczeństwa etniczną narodowych do państwa polskiego; • charakteryzuje sytuację mniejszości być przyczyny i konsekwencje takiego Rzeczypospolitej; • ocenia politykę władz politykę władz II Rzeczypospolitej sytuację mniejszości narodowych; • przedstawia	strukturę wpływało między strukturą etniczną mniejszości członków rodziny; • wyjaśnia, jakie mogły być przyczyny i • wymienia prawa zjawiska
			• przedstawia stosunek społeczeństwa	stosunek	

34. Przemiany gospodarcze w Polsce w okresie międzywojennym	Uczeń: • wymienia				
	przykładowe problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; • wyjaśnia pojęcia: Polska A i Polska B; • pokazuje na mapie najważniejsze ośrodki gospodarcze II Rzeczypospolitej	• dzieli problemy gospodarcze II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w. na te, które były konsekwencją zaborów, i na te, które wynikały z działań w czasie I wojny światowej; • wymienia reformy rządu Władysława Grabskiego;	• wyjaśnia podłoże problemów gospodarczych II Rzeczypospolitej w latach 20. XX w.; • charakteryzuje przebieg wielkiego kryzysu gospodarczego w Polsce;	• ocenia skuteczność reform rządu Władysława Grabskiego; • przedstawia przyczyny i realizację przeprowadzenia reformy rolnej w II Rzeczypospolitej;	• przedstawia wpływ Prezydenta Ignacego Mościckiego na rozwój przemysłu
Ocena					
Temat lekcji	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
		• przedstawia rolę Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego	• charakteryzuje rozwój przemysłu w II Rzeczypospolitej	• ocenia, czy władzom II Rzeczypospolitej udało się zniwelować różnice między Polską A a Polską B	

	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
	wymienia				
35. Kultura i nauka w międzywojennej Polsce	przykładowych twórców i ich dzieła; - wymienia osiągnięcia Polaków (obywateli II RP) w dziedzinie kultury i nauki; - wymienia największe osiągnięcia sportowe Polaków w dwudziestoleciu międzywojennym	- przedstawia rozwój kultury masowej w II Rzeczypospolitej; - wymienia przykładowe zabytki architektury modernistycznej w Polsce	- wymienia pisarzy i malarzy dwudziestolecia między- wojennego i przypisuje ich do odpowiedniej grupy literackiej lub nurtu w malarstwie; - charakteryzuje architekturę dwudziestolecia między- wojennego; - przedstawia rozwój sportu w II Rzeczypospolitej	- przedstawia rozwój i zmiany w szkolnictwie w II Rzeczypospolitej; - wyjaśnia, co wpływało na rozwój kultury w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego; - wyjaśnia, co wpływało na wybór tematyki dzieł kultury; - przedstawia twórczość kompozytorską w II Rzeczypospolitej	wyjaśnia, za co Kazimierz Wierzyński otrzymał medal olimpijski

36. Polska polityka zagraniczna w latach 1918–1939	Uczeń: - wymienia przyczyny konfliktów II Rzeczypospolitej z sąsiadami; - wymienia sojuszników Polski w dwudziestoleciu międzywojennym	Uczeń: - przedstawia • wyjaśnia, co wpływało na kształt Rzeczypospolitej w stosunki Polski z Niemcami i Związkiem Sowiekim dwudziestoleciu międzywojennym; zagranicznej polityce w dwudziestoleciu działaniami III Rzeszy - przedstawia pozycję Francja była geopolityczną Polski sojusznikiem przed wybuchem II wojny światowej	Uczeń: - charakteryzuje politykę zagraniczną II w prasie międzynarodowej - okresie sanacji; - ocenia skuteczność polskiej polityki władz polskich w międzywojennym	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego wydarzenia, które kształtowały stosunków polsko- - porównywano działania w dwudziestoleciu - wyjaśnia, dlaczego
---	--	--	---	--

VII. II WOJNA ŚWIATOWA

37. Wojna obronna Polski w 1939 r.	Uczeń: - wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy wojny obronnej 1939 r.; - wyjaśnia pojęcia: blitzkrieg i wojna totalna;	Uczeń: - wymienia cele ataku Niemiec i ZSRS na Polskę; - przedstawia bilans walk z września i października 1939 r.;	Uczeń: - przedstawia i ocenia rolę Stefana Starzyńskiego w obronie Warszawy oraz znaczenie obrony polskiej; - światowej;	Uczeń: charakteryzuje pozycję międzynarodową Polski w przededniu wybuchu II wojny we wrześniu i początków	Uczeń: - przedstawia wydarzenia, które miały miejsce w okolicach jego miejscowości - początkach października 1939 r.;
---	---	---	--	--	---

Ocena					
Temat lekcji				bardzo dobra	celująca
				• wyjaśnia, dlaczego wojnę obronną Polski można określić jako wojnę totalną; • ocenia szanse Polaków	• wyjaśnia, dlaczego obrona bunkrów pod Wizną jest określana jako <i>polskie Termopile</i>
38. Działania wojenne w latach 1939–1941	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny opanowane przez III Rzeszę i ZSRS w latach 1939–1940; • wyjaśnia pojęcie „dziwna wojna”; • wymienia przyczyny ataku III Rzeszy na ZSRS	Uczeń: • pokazuje na mapie tereny zaatakowane przez Włochy w latach 1940–1941; • charakteryzuje etapy bitwy o Anglię; • wyjaśnia znaczenie walk na Atlantyku dla przebiegu II wojny światowej	Uczeń: • przedstawia reakcję władz Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; • wyjaśnia, dlaczego Hitler zaatakował Wielką Brytanię; • wyjaśnia, w jaki sposób sytuacja militarna Włochów wpłynęła na niemieckie plany wojenne	Uczeń: • przedstawia reakcję ludności Norwegii, Danii i Francji na atak wojsk niemieckich; • porównuje metody stosowane w czasie zajmowania terenów przez ZSRS wobec Finlandii oraz republik bałtyckich; • wyjaśnia, co ułatwiało Hitlerowi zajmowanie terenów ZSRS, i co spowodowało jego ostateczną porażkę	Uczeń: • przedstawia postaci i wydarzenia, do jakich odwoływały się państwa, prowadząc kampanię propagandową w czasie pierwszych lat II wojny światowej

39. Polityka Niemiec w okupowanej Europie

Uczeń:

- wymienia elementy polityki III Rzeszy wobec państw okupowanych;
- charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec ludności żydowskiej;
- przedstawia znaczenie konferencji w Wannsee

- przedstawia różnice w polityce niemieckiej wobec krajów okupowanych w Europie Zachodniej i Środkowo-Wschodniej;
- wymienia przykłady działań ruchu oporu w Europie;
- wyjaśnia, w jaki sposób władze III Rzeszy starały się włączyć władze i ludność terenów okupowanych w swoją politykę wobec ludności żydowskiej

• wyjaśnia, na

- wyjaśnia, co wpływało na różną politykę Niemców wobec krajów okupowanych;
- wyjaśnia, dlaczego nazwisko Vidkuna Quislinga stało się synonimem kolaboracji;
- wymienia inne grupy ludności, które poddano eksterminacji i wyjaśnia, dlaczego

Uczeń:

- charakteryzuje trzy grupy partyzanckie działające na terenie Jugosławii: četnicy, ustasze i komuniści;
- wyjaśnia przyczyny różnic między nimi

czym polegał
Generalny Plan
Wschodni; •
charakteryzuje
działalność ruchu
oporu w krajach
europejskich; •
wymienia przykłady
kolaboracji z
władzami
niemieckimi w
krajach okupowanych

Temat lekcji	Uczeń:				
	Ocena		dobra	bardzo dobra	celująca
40. Wielka koalicja i przełom na frontach	dopuszczająca	dostateczna	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
	- wymienia dokumenty, które były podstawą powstania wielkiej koalicji; - wymienia przykładowe postanowienia <i>Karty atlantyckiej</i>; - wymienia i pokazuje na mapie miejsca bitew, które zmieniły sytuację na frontach II wojny światowej; - wymienia przykładowe postanowienia konferencji w Teheranie	- wymienia przykładowe postanowienia <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i>; - przedstawia znaczenie konferencji w Teheranie; - wyjaśnia, które bitwy i dlaczego miały przełomowe znaczenie dla sytuacji na frontach II wojny światowej	- przedstawia proces kształtowania się wielkiej koalicji; - przedstawia stosunek Stanów Zjednoczonych do wojny przed ich formalnym przystąpieniem do koalicji antyhitlerowskiej; - wymienia cele ekspansji japońskiej na Dalekim Wschodzie	- wyjaśnia, które państwa i dlaczego odgrywały największą rolę w koalicji antyhitlerowskiej; - wyjaśnia znaczenie <i>Lend-Lease Act</i> dla sytuacji wojennej w Europie; - charakteryzuje sytuację we Włoszech po obaleniu Benito Mussoliniego	wyjaśnia, dlaczego Francja nie była sygnatariuszem <i>Deklaracji Narodów Zjednoczonych</i> z 1942 r.

41. Zakończenie II wojny światowej	• wymienia i pokazuje na mapie miejsca ostatnich bitew II wojny światowej; • wymienia postanowienia konferencji w Jałcie dotyczące Niemiec	• wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie dotyczące Niemiec; • wymienia skutki II wojny światowej	• wyjaśnia, co przesądziło o zwycięstwie aliantów na Dalekim Wschodzie; • wymienia postanowienia konferencji w Jałcie; • przedstawia bilans II wojny światowej	• wymienia postanowienia konferencji w Poczdamie; • wyjaśnia, w jaki sposób pozycja poszczególnych państw w koalicji antyhitlerowskiej wpływała na decyzje i działania podejmowane przez koalicję	Uczeń: • porównuje sposób prowadzenia działań wojennych i postęp techniczny w czasie I i II wojny światowej
---	---	---	--	--	--

Kl 4 i 5

Uczeń:

Uczeń: Uczeń: Uczeń:

Temat lekcji	Ocena				
	dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
I. Polska w latach II wojny światowej					

1. Polacy pod niemiecką i sowiecką okupacją	Uczeń: pokazuje na mapie linię podziału państwa polskiego między okupantów oraz podziały ziem okupowanych przez III Rzeszę i ZSRS; wymienia przykłady polityki władz niemieckich wobec ludności polskiej na ziemiach okupowanych; przedstawia przeprowadzone na ziemiach okupowanych przez ZSRS zmiany administracyjne; wymienia przykładowe represje wobec Polaków pod okupacją sowiecką; wyjaśnia, co to była zbrodnia katyńska.	Uczeń: podaje przykłady eksterminacji elit polskich na ziemiach okupowanych przez Niemców; charakteryzuje postawy Polaków wobec ludności żydowskiej w czasie II wojny światowej; przedstawia sposób, w jaki doszło do włączenia Kresów Wschodnich do republik sowieckich; przedstawia losy polskich oficerów wziętych do niewoli sowieckiej; przedstawia schemat deportacji Polaków z Kresów Wschodnich.	Uczeń: przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, co wpływało na postawy Polaków wobec Żydów w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co to była granatowa policja; przedstawia konsekwencje zmian administracyjnych przeprowadzonych na ziemiach polskich pod okupacją sowiecką; charakteryzuje politykę władz sowieckich wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych.	Uczeń: przedstawia cele polityki władz niemieckich wobec Polaków na ziemiach wcielonych do III Rzeszy; wyjaśnia przyczyny różnic w polityce Niemiec wobec obywateli polskich na ziemiach okupowanych; wyjaśnia, co oznaczało przyjęcie volkslisty i jak traktowano Polaków, którzy się na niej znaleźli na ziemiach wcielonych do III Rzeszy i w Generalnym Gubernatorstwie; wyjaśnia, dlaczego na początku władze sowieckie inaczej traktowały ludność białoruską i ukraińską niż polską i na czym to polegało; przedstawia sytuację Polaków na	Uczeń: na wybranym przykładzie przedstawia losy powstańców śląskich i ich rodzin w czasie II wojny światowej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; przedstawia losy przykładowych komunistów polskich lub Polaków sympatyzujących z komunizmem, którzy na początku wojny znaleźli się na terenach okupowanych przez ZSRS.
---	--	--	---	--	---

Uczeń:

				Wileńszczyźnie.	
--	--	--	--	-----------------	--

Temat lekcji	Ocena				
2. Władze polskie na uchodźstwie	Uczeń: wymienia osoby pełniące funkcje państwowe na uchodźstwie; wymienia postanowienia układu Sikorski–Majski; wyjaśnia, co spowodowało zerwanie stosunków z ZSRS; wymienia i pokazuje na mapie najważniejsze bitwy z udziałem polskich oddziałów; przedstawia rolę polskich lotników w bitwie o Anglię wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Andersa).	Uczeń: wyjaśnia, co to była Rada Narodowa RP wymienia cele działań rządu polskiego na uchodźstwie; przedstawia przykładowe wydarzenia, które wpłynęły na relacje polsko-sowieckie w czasie II wojny światowej; przedstawia działalność Jana Karskiego; przedstawia proces kształtowania się Sił Polskich Zbrojnych; przedstawia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia okoliczności powstania polskich władz na uchodźstwie; charakteryzuje stosunki władz londyńskich z ZSRS; przedstawia działania polskich władz na uchodźstwie podjęte w obronie ludności żydowskiej; wymienia przykładowe miejsca tworzenia polskich oddziałów i wyjaśnia, dlaczego właśnie tam one powstawały; przedstawia rolę polskich okrętów w czasie II wojny światowej; przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie.	Uczeń: wyjaśnia, co wpływało na relacje polskoradzieckie w czasie II wojny światowej; wyjaśnia, co wpływało na pozycję międzynarodową władz polskich na uchodźstwie; ocenia, które cele udało się zrealizować władzom polskim na uchodźstwie; wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Andersa w ZSRS; przedstawia szlak bojowy wybranych oddziałów polskich; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej.	Uczeń: przedstawia losy Prezydenta Ignacego Mościckiego, ministra spraw zagranicznych Józefa Becka i marszałka Edwarda Rydza-Śmigłego po internowaniu w Rumunii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; na podstawie informacji z podręcznika i innych źródeł przedstawia stosunek mieszkańców miast europejskich do oddziałów PSZ.

3. Polskie Państwo Podziemne	Uczeń: wymienia organy wojskowe i cywilne Polskiego Państwa Podziemnego; wymienia Komendantów Głównych AK; wymienia przykładowe działania pionu wojskowego Polskiego	Uczeń: przedstawia proces formowania się struktur wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność małego sabotażu; wymienia Delegatów	Uczeń: przedstawia działalność pionu wojskowego Polskiego Państwa Podziemnego; przedstawia działalność pionu cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego; charakteryzuje	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego dochodziło do zmian w strukturach wojskowych Polskiego Państwa Podziemnego; ocenia, jakie znaczenie miała	Uczeń: przedstawia, jak wyglądała współpraca między organizacjami żydowskimi a Polskim Państwem Podziemnym; wskazuje, kiedy w przeszłości Polacy

	Państwa Podziemnego; wymienia przykładowe działania pionu	Rządu na Kraj; wymienia przykładowe oddziały zbrojne tworzone przez partie	powstanie w getcie warszawskim.	działalność Polskiego Państwa Podziemnego dla Polaków pod	stworzyli podobne struktury organizacyjne.
--	--	---	---------------------------------	---	--

Temat lekcji	Ocena				
	cywilnego Polskiego Państwa Podziemnego.	polityczne.		okupacją; wyjaśnia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS i przedstawia jej szlak bojowy; ocenia wkład polskich oddziałów w działania wojenne II wojny światowej.	

4. Sytuacja Polski i Polaków w przełomowym okresie wojny	Uczeń: wymienia polskie organizacje komunistyczne powstałe na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia program polskich komunistów; wyjaśnia, co to była zbrodnia wołyńska; wymienia armię polską, która powstała w Związku Sowieckim (armia Berlinga).	Uczeń: przedstawia relacje polskoukraińskie przed i w czasie II wojny światowej; wyjaśnia podłoże zbrodni wołyńskiej; wymienia postanowienia <i>Manifestu</i> PKWN przedstawia okoliczności tworzenia Armii Berlinga w ZSRS; przedstawia znaczenie wybranych bitew, w których brały udział oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia cele powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia proces kształtowania się władz komunistycznych na ziemiach polskich; charakteryzuje działalność polskich komunistów przedstawia znaczenie bitew i rolę, jaką odegrały w nich oddziały polskie.	Uczeń: przedstawia okoliczności powstania polskich organizacji komunistycznych na ziemiach polskich i w ZSRS; przedstawia sytuację Polaków na Kresach po 1941 r.; wyjaśnia różnice między programami polskich komunistów i Rady Jedności Narodowej.	Uczeń: ocenia, jak decyzje podejmowane na konferencjach w Teheranie i Jałcie wpływały na pozycję władz londyńskich i komunistycznych ośrodków władzy na ziemiach polskich
---	---	--	---	---	---

Temat lekcji	Ocena
--------------	-------

5. Akcja „Burza”. Powstanie warszawskie	Uczeń: wymienia założenia akcji „Burza”; wymienia przykładowe przyczyny wybuchu powstania warszawskiego; wymienia przykładowe wydarzenia z powstania warszawskiego; wymienia przykładowe skutki powstania warszawskiego.	Uczeń: wymienia przykładowe działania podjęte w ramach akcji „Burza”; przedstawia przebieg powstania warszawskiego; przedstawia stosunek wojsk niemieckich i wspierających je jednostek do powstańców i ludności cywilnej Warszawy; wymienia dowódcę powstania warszawskiego.	Uczeń: przedstawia okoliczności wybuchu powstania warszawskiego; charakteryzuje stosunek ludności cywilnej do walk powstańczych w Warszawie; przedstawia stosunek aliantów do powstania warszawskiego.	Uczeń: ocenia szanse realizacji założeń akcji „Burza”; wyjaśnia, co wpływało na stosunek ludności cywilnej do powstania warszawskiego; wyjaśnia, co wpływało na stosunek aliantów do powstania warszawskiego; przedstawia bilans powstania warszawskiego.	Uczeń: ocenia zasadność wybuchu powstania warszawskiego, przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników jego wybuchu.
II. Zimna wojna. Świat w latach 1945–1989					

6. Skutki II wojny światowej. Początki zimnej wojny	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany polityczne, które nastąpiły w wyniku II wojny światowej; wymienia cele działalności Organizacji Narodów Zjednoczonych; wymienia organy ONZ; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Powszechna Deklaracja Praw Człowieka</i>; wyjaśnia pojęcia: zimna wojna, żelazna kurtyna, NATO, Układ Warszawski; przedstawia proces powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej.	Uczeń: wymienia przykładowe skutki II wojny światowej w różnych dziedzinach życia; wyjaśnia, jakie treści zawiera <i>Karta Narodów Zjednoczonych</i>; wymienia przykładowe uprawnienia organów ONZ; wymienia przykładowe organizacje afiliowane i współpracujące z ONZ; przedstawia proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych	Uczeń: przedstawia straty gospodarczo-społeczne spowodowane II wojną światową; wymienia przyczyny i wskazuje kierunki migracji ludności po II wojnie światowej; wyjaśnia częściowo, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; wyjaśnia pojęcia: doktryna Trumana i plan Marshalla; przedstawia okoliczności powstania Sojuszu Północnoatlantyckiego (NATO) i Układu	Uczeń: wyjaśnia, jak doszło do powstania dwóch państw chińskich; przedstawia wpływ II wojny światowej na sztukę; wyjaśnia w pełni, co wpłynęło na polityczny układ sił na mapie Europy po II wojnie światowej; wyjaśnia specyficzną sytuację Jugosławii wśród państw komunistycznych; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-	Uczeń: przedstawia różne reakcje artystów, inne niż w podręczniku, na doświadczenia II wojny światowej; wymienia przykładowe misje pokojowe ONZ, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; wyjaśnia, na czym polegała taktyka salami, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
---	---	---	---	--	---

Temat lekcji	Ocena
--------------	-------

		przykładach; wyjaśnia, jaką rolę miały odgrywać NATO i Układ Warszawski.	Warszawskiego; porównuje proces przejmowania władzy przez komunistów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej na wybranych przykładach; wymienia przyczyny i skutki wojny koreańskiej.	Wschodniej; wyjaśnia, w jaki sposób starano się ograniczyć wpływy komunistyczne w Europie Zachodniej i Południowej.	
7. Europa Środkowa pod wpływem ZSRS	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w krajach bloku wschodniego po śmierci Józefa Stalina (Węgry, Czechosłowacja); przedstawia reakcję władz ZSRS na wystąpienia społeczeństw w Czechosłowacji i na Węgrzech.	Uczeń: charakteryzuje proces destalinizacji w ZSRS i krajach bloku wschodniego; wyjaśnia, na czym polegała doktryna Breżniewa; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wystąpień społecznych w NRD oraz reakcję na nie władz ZSRS.	Uczeń: charakteryzuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina: wydarzenia w NRD, powstanie węgierskie i Praską Wiosnę; porównuje wystąpienia społeczeństw w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina; wskazuje różnice w reakcji państw i społeczeństw bloku wschodniego na wystąpienia w NRD,	Uczeń: przedstawia politykę zagraniczną Nikity Chruszczowa; ocenia szanse przeprowadzenia liberalnych reform w bloku wschodnim po śmierci Józefa Stalina.	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób pamięć o wystąpieniach społecznych została uczczona w przestrzeni publicznej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

			Czechosłowacji i na Węgrzech.		
--	--	--	-------------------------------	--	--

Temat lekcji	Ocena				
8. Dekolonizacja w Azji i Afryce. Konflikty na Bliskim Wschodzie	Uczeń: przedstawia zmiany na mapie świata powstałe w wyniku procesu dekolonizacji po II wojnie światowej; wymienia przykładowe skutki procesu dekolonizacji; przedstawia okoliczności powstania państwa Izrael w Palestynie; pokazuje	Uczeń: wyjaśnia wpływ II wojny światowej na proces dekolonizacji; przedstawia proces uzyskiwania niepodległości przez Indie; wyjaśnia pojęcia: apartheid i neokolonializm; pokazuje na mapie tereny sporne między Izraelem a państwami arabskimi;	Uczeń: przedstawia i porównuje proces dekolonizacji przeprowadzany przez Wielką Brytanię i Francję; charakteryzuje przemiany w Republice Południowej Afryki; charakteryzuje stosunki Izraela z państwami arabskimi;	Uczeń: przedstawia stosunek mocarstw i ONZ do procesu dekolonizacji; przedstawia bilans procesu dekolonizacji; przedstawia rolę islamu w życiu politycznym w państwach bliskowschodnich; wymienia przyczyny i skutki rewolucji	Uczeń: przedstawia problemy związane z procesem dekolonizacji obecne w literaturze i filmie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; charakteryzuje współczesne relacje izraelsko-palestyńskie, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

	na mapie tereny Izraela.	przedstawia cele i charakteryzuje działalność Organizacji Wyzwolenia Palestyny.	wymienia przyczyny i skutki kolejnych wojen Izraela z państwami arabskimi.	islamskiej w Iranie.	
9. Rywalizacja Stanów Zjednoczonych i ZSRS	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego; wymienia przykładowe postanowienia aktu końcowego KBWE.	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; przedstawia inne płaszczyzny, na których dochodziło do rywalizacji między Stanami Zjednoczonymi a ZSRS.	Uczeń: przedstawia sytuację na Kubie na przełomie lat 50. i 60. XX w.; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu kubańskiego; przedstawia przyczyny i skutki kryzysu berlińskiego.	Uczeń: przedstawia przyczyny i skutki wojny w Wietnamie; ocenia wpływ konfliktów międzynarodowych na pozycję Stanów Zjednoczonych i ZSRS.	Uczeń: przedstawia, w jaki sposób udział w wojnie w Wietnamie odcisnął się na społeczeństwie amerykańskim;

10. Integracja europejska	Uczeń: pokazuje na mapie proces rozszerzania się Wspólnot Europejskich, a potem Unii Europejskiej; wymienia przykładowe przyczyny współpracy pomiędzy państwami europejskimi;	Uczeń: przedstawia etapy i obszary integracji europejskiej; wymienia organy Unii Europejskiej i ich przykładowe kompetencje.	Uczeń: wymienia przyczyny współpracy i integracji pomiędzy państwami europejskimi; wyjaśnia, co wpłynęło na pojawienie się idei integracji europejskiej.	Uczeń: ocenia korzyści, jakie wynikają z członkostwa w Unii Europejskiej; ocenia zagrożenia, jakie może nieść za sobą funkcjonowanie Unii Europejskiej.	Uczeń: wyjaśnia, czym się różnią i jakie mogą być konsekwencje różnych koncepcji jednoczenia Europy.
----------------------------------	--	---	---	--	--

Temat lekcji	Ocena				
	wymienia ojców założycieli Unii Europejskiej.				

11. Przemiany społeczne i kulturowe w 2. połowie XX w.	Uczeń: wymienia zmiany demograficzne i społeczne w 2. połowie XX w.; charakteryzuje kulturę masową 2. połowy XX w.	Uczeń: przedstawia nurty w muzyce, literaturze i filmie w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w sztukach plastycznych w 2. połowie XX w.	Uczeń: przedstawia konsekwencje przemian demograficznych i społecznych w 2. połowie XX w.; przedstawia zmiany w pozycji kobiety w społeczeństwie w 2. połowie XX w.	Uczeń: przedstawia nurty filozoficzne w 2. połowie XX w.; wyjaśnia wpływ soboru watykańskiego II i pontyfikatu Jana Pawła II na przemiany w Kościele katolickim.	Uczeń: wymienia przykładowe filmy i dzieła literackie, które, jego zdaniem, najlepiej przedstawiają zmiany zachodzące w społeczeństwie w XX w. i uzasadnia swój wybór.
III. Polska pod władzą komunistów 1945–1989					
12. Powojenna Polska	Uczeń: pokazuje na mapie zmiany w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; pokazuje na mapie kierunki migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski.	Uczeń: przedstawia sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po II wojnie światowej; wymienia ośrodki emigracji polskiej po II wojnie światowej.	Uczeń: wyjaśnia przyczyny zmian w przebiegu granicy polskiej po II wojnie światowej; wyjaśnia przyczyny migracji ludności na ziemiach polskich i do Polski.	Uczeń: przedstawia sytuację społeczną na ziemiach polskich po II wojnie światowej; przedstawia sytuację Polaków i władz polskich na emigracji i w ZSRS.	Uczeń: przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po II wojnie światowej w jego regionie.

Temat lekcji	Ocena
---------------------	--------------

13. Tworzenie podstaw władzy komunistycznej w Polsce	Uczeń: przedstawia wyniki referendum z 1946 r. i wyborów do Sejmu Ustawodawczego z 1947 r.; wymienia założenia reformy rolnej z 1944 r.; wyjaśnia pojęcia: proces szesnastu, Tymczasowy Rząd Jedności Narodowej wymienia przykładowe organizacje polskiego podziemia niepodległościowego i ich dowódców; wymienia cele Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość.”	Uczeń: przedstawia okoliczności procesu szesnastu i powstania Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej; wyjaśnia, na czym polegała gospodarka centralnie planowana; przedstawia założenia planu trzyletniego; przedstawia metody walki komunistów z oddziałami podziemia niepodległościowego; wyjaśnia, z czym wiązały nadzieję na zmianę sytuacji w Polsce organizacje powstałe po rozwiązaniu Armii Krajowej.	Uczeń: przedstawia represje stosowane wobec ludności polskiej przez bezpiekę; wyjaśnia, jakie były cele zmian gospodarczych wprowadzanych przez komunistów; przedstawia motywy, którymi kierowali się żołnierze kontynuujący walkę zbrojną po zakończeniu II wojny światowej; wymienia różne nurty ideowe wśród organizacji niepodległościowych.	Uczeń: wyjaśnia, w jaki sposób komuniści umacniali swoją władzę w Polsce; ocenia skuteczność i efektywność polityki gospodarczej władz komunistycznych w Polsce; przedstawia bilans działalności polskiego podziemia niepodległościowego; wyjaśnia genezę określenia żołnierze wyklęci / żołnierze niezłomni.	Uczeń: wyjaśnia polityczne względy lokalizacji Nowej Huty pod Krakowem; wymienia inne przykłady inwestycji przemysłowych, które miały odegrać podobną rolę, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych; przedstawia działalność oddziału poakowskiego dowodzonego przez Antoniego Hedę „Szarego” lub innego oddziału podziemia niepodległościowego nieopisanego w podręczniku.
---	--	--	--	---	---

14. Stalinizm w Polsce	Uczeń: przedstawia represje aparatu bezpieczeństwa wobec społeczeństwa polskiego w okresie stalinizmu; wymienia przykładowe środki propagandowe stosowane przez komunistów; wymienia przykładowe postanowienia konstytucji PRL.	Uczeń: wymienia najważniejsze postanowienia konstytucji PRL; charakteryzuje politykę gospodarczą komunistów w pierwszej połowie lat 50. XX w.	Uczeń: charakteryzuje metody indoktrynacji i propagandy stosowane przez władze komunistyczne; charakteryzuje politykę władz komunistycznych wobec Kościoła katolickiego; przedstawia rolę aparatu partyjnego i aparatu bezpieczeństwa w umacnianiu władzy komunistycznej.	Uczeń: przedstawia rolę wojska w umacnianiu władzy komunistycznej; ocenia, skutki polityki gospodarczej pierwszej połowy lat 50. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na różny stosunek społeczeństwa polskiego do władz komunistycznych w Polsce.	Uczeń: wskazuje elementy polityki wewnętrznej komunistów polskich wzorowane na ZSRS; wskazuje różnice między sytuacją w Polsce a w krajach Bloku Wschodniego.
15. Postalinowska odwilż	Uczeń: wyjaśnia, kto to byli	Uczeń: wymienia zmiany	Uczeń: wyjaśnia, na czym polegała	Uczeń: ocenia, w której	Uczeń: ocenia rolę wyborów do sejmu

Temat lekcji	Ocena				
	puławianie i natolińczycy; wymienia przykładowe przyczyny i skutki poznańskiego Czerwca	w polityce władz komunistycznych po śmierci Józefa Stalina; przedstawia okoliczności objęcia władzy przez Władysława Gomułkę.	walka o władzę w łonie PZPR po śmierci Bolesława Bieruta; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki poznańskiego Czerwca.	dziedzienie zmiany wprowadzane po śmierci Józefa Stalina były najbardziej widoczne; ocenia politykę Władysława Gomułki w kontekście przemian w	w 1957 r. w kontekście przemian politycznych w 2. połowie lat 50. XX w., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

				Polsce po śmierci Józefa Stalina.	
16. Polska w czasach Władysława Gomułki	Uczeń: przedstawia obchody Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	Uczeń: charakteryzuje sytuację gospodarczą w okresie rządów Władysława Gomułki; charakteryzuje stosunek władz komunistycznych do Kościoła katolickiego na przełomie lat 50. i 60. XX w.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego zorganizowano dwa odrębne obchody rocznicy wydarzenia związanego z początkiem Polski; przedstawia rywalizację wewnątrz PZPR w latach 60. XX w.; przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Marca 1968 r.	Uczeń: przedstawia wpływ rywalizacji wewnątrz PZPR w latach 60. XX w. na wydarzenia Marca 1968 r.; ocenia znaczenie listu biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 r.; ocenia, w jakim stopniu Władysław Gomułka spełnił nadzieje Polaków związane z objęciem przez niego władzy.	Uczeń: wyjaśnia, co to było poselskie koło „Znak”, i przedstawia jego działalność, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.

Temat lekcji	Ocena
---------------------	--------------

17. PRL w okresie rządów Edwarda Gierka	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; wymienia przykładowe przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; wymienia przykładowe organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w. (KOR, ROPCiO, WZZ); wymienia przykłady działań środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.	Uczeń: wymienia cele polityki gospodarczej ekipy Edwarda Gierka i podaje przykłady jej realizacji; wymienia zmiany wprowadzone do konstytucji w 1976 r.; przedstawia cele działań organizacji opozycyjnych w Polsce w latach 70. XX w.; wyjaśnia, jakie znaczenie miał wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża.	Uczeń: przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wydarzeń Grudnia 1970 r.; przedstawia przyczyny i skutki wydarzeń Czerwca 1976 r.; charakteryzuje politykę gospodarczą ekipy Gierka; wymienia organizacje opozycyjne działające w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.; przedstawia cele działań tych organizacji; charakteryzuje działalność środowisk opozycyjnych w Polsce w 2. połowie lat 70. XX w.	Uczeń: ocenia politykę gospodarczą ekipy Gierka; charakteryzuje przemiany ustrojowoadministracyjne z okresu rządów Edwarda Gierka; wyjaśnia, jakie sukcesy Polaków i dlaczego wykorzystywała propaganda lat 70. XX w.; wyjaśnia, który nurt działalności opozycyjnej władze PRL zwalczały najbardziej i dlaczego; wyjaśnia, jakie znaczenie miała pierwsza pielgrzymka papieża Jana Pawła II do Polski.	Uczeń: wyjaśnia, dlaczego fiat 126p stał się symbolem epoki Edwarda Gierka; porównuje formułę wystąpień społecznych z lat 1970 i 1976 ze strajkami z 1980 r.
---	---	---	---	---	--

Temat lekcji	Ocena
--------------	-------

18. Narodziny Solidarności i czas stanu wojennego	Uczeń: wymienia przykładowe przyczyny i skutki strajków z 1980 r. wymienia przykładowe ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; podaje przykłady represji wobec działaczy opozycji i osób ją wspierających w trakcie i po zakończeniu stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia działalność NSZZ „Solidarność”. przedstawia relacje między władzami PRL a NSZZ „Solidarność”; przedstawia reakcję działaczy „Solidarności” na wprowadzenie stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia przyczyny, przebieg i skutki strajków z 1980 r. wymienia ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego; przedstawia reakcję państw zachodnich na wprowadzenie w Polsce stanu wojennego; charakteryzuje rolę Kościoła w trakcie stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia struktury NSZZ „Solidarność”. ocenia, jak ograniczenia w funkcjonowaniu społeczeństwa, jakie wprowadzono w trakcie stanu wojennego, wpłynęły na życie codzienne obywateli; ocenia legalność i zasadność wprowadzenia stanu wojennego.	Uczeń: przedstawia ocenę stanu wojennego w literaturze polskiej i filmie polskim, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
--	--	---	--	---	---

IV. Polska i świat na przełomie XX i XXI w.

19. Kryzys w ZSRS	Uczeń: wymienia reformy przeprowadzone w ZSRS przez Michaiła Gorbaczowa; wyjaśnia terminy: pierestrojka i głasnost.	Uczeń: wymienia trudności gospodarcze ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; wymienia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRS; wymienia przyczyny i skutki interwencji	Uczeń: charakteryzuje gospodarkę ZSRS na przełomie lat 70. i 80. XX w.; charakteryzuje politykę wewnętrzną i zagraniczną Michaiła Gorbaczowa.	Uczeń: charakteryzuje konflikty narodowościowe w ZSRS; wyjaśnia przyczyny i ocenia skutki interwencji radzieckiej w Afganistanie.	Uczeń: przedstawia podłoże i konsekwencje konfliktów etnicznych w ZSRS w 2. połowie lat 80. i w latach 90. XX w.
--------------------------	--	---	--	--	---

		radzieckiej w Afganistanie.			
--	--	-----------------------------	--	--	--

Temat lekcji	Ocena				
20. Upadek PRL	Uczeń: wymienia problemy gospodarcze Polski w latach 80. XX w.; wymienia zmiany ustrojowe, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu.	Uczeń: przedstawia relacje między władzą a opozycją po stanie wojennym; wymienia zmiany, do których doszło w Polsce w wyniku decyzji podjętych w trakcie obrad Okrągłego Stołu; wymienia kolejne zmiany ustrojowe z lat 1989– 1990.	Uczeń: charakteryzuje sytuację gospodarczą w Polsce w latach 80. XX w.; charakteryzuje obrady Okrągłego Stołu.	Uczeń: wyjaśnia, co wpływało na zmianę stosunku władzy do opozycji; ocenia realizację ustaleń Okrągłego Stołu.	Uczeń: wyjaśnia, genezę i znaczenie pojęć: wybory kontraktowe i sejm kontraktowy.

21. Jesień Narodów i rozpad ZSRS	Uczeń: pokazuje na mapie państwa, które powstały po 1989 r.; wymienia przyczyny i etapy rozpadu ZSRS; charakteryzuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji.	Uczeń: charakteryzuje przemiany z lat 1989–1990 w NRD i Rumunii; wymienia przyczyny i skutki wojen czeczeńskich; wymienia przyczyny i etapy rozpadu Jugosławii.	Uczeń: charakteryzuje sytuację w krajach bloku wschodniego w latach 70. i 80. XX w.; porównuje przemiany z lat 1989-1990 w Czechosłowacji, NRD i Rumunii.	Uczeń: przedstawia proces rozpadu ZSRS; przedstawia proces rozpadu Jugosławii; wyjaśnia konsekwencje rozpadu ZSRS i Jugosławii.	Uczeń: przedstawia proces upadku komunizmu na Węgrzech lub w Bułgarii, korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
Temat lekcji	Ocena				

22. III Rzeczpospolita. Polska w integrującym się świecie	Uczeń: wymienia przykładowe partie polityczne powstałe w Polsce po 1989 r.; wymienia zasady konstytucji z 1997 r.; wymienia problemy III Rzeczypospolitej; pokazuje na mapie sąsiadów III RP w XXI w.; wymienia organizacje, których członkiem stała się Polska na przełomie XX i XXI w.; wymienia konsekwencje przemian gospodarczych przeprowadzonych w Polsce w latach 90. XX w.	Uczeń: charakteryzuje sytuację w Polsce na początku lat 90. XX w.; charakteryzuje przemiany składu polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; wymienia problemy gospodarki polskiej w latach 90. XX w.; wymienia kierunki polskiej polityki zagranicznej na przełomie XX i XXI w.; wymienia porażki i sukcesy polskiej polityki zagranicznej po 1989 r.	Uczeń: charakteryzuje scenę polityczną w Polsce na początku lat 90. XX w.; wyjaśnia, co wpływało na skład polskiego sejmu na przełomie XX i XXI w.; przedstawia problemy III Rzeczypospolitej; charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w latach 90. XX w.; przedstawia proces wejścia Polski do NATO; przedstawia proces integracji Polski z Unią Europejską.	Uczeń: przedstawia bilans przemian w Polsce po 1989 r.; ocenia proces lustracji i dekomunizacji przeprowadzany w Polsce po 1989 r.; przedstawia bilans przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; ocenia konsekwencje przemian gospodarczych w Polsce po 1989 r.; charakteryzuje polską politykę zagraniczną po 1989 r.	Uczeń: przedstawia zmiany gospodarczo-społeczne, które zaszły po 1989 r, w jego regionie; wyjaśnia, dlaczego w 1990 r. doszło do podpisania układu granicznego z RFN, mimo że RFN uznała polską granicę zachodnią w 1970 r., korzystając ze źródeł pozapodręcznikowych.
---	---	--	--	--	---

